

Załącznik
do uchwały Nr XXVII/112/2017
Rady Gminy Rąbino
z dnia 29 .06. 2017

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY RĄBINO NA LATA 2017 - 2021

RĄBINO 2017

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA	
1. STRUKTURA DOKUMENTU STRATEGII	4
2. PRZESŁANKI I PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH	5
2.1 PODSTAWY PRAWNE	5
2.2. PODSTAWY STRATEGICZNO-PROGRAMOWE	6
2.2.1 DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE	7
2.2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE	11
II. CZĘŚĆ ANALITYCZNO- DIAGNOSTYCZNA	
1. CHARAKTRYSTYKA GMINY	17
2. DEMOGRAFIA	18
3. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	22
4. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE	23
5. KOMUNIKACJA I TRANSPORT	24
6. GOSPODARKA	24
7. EDUKACJA I KULTURA	25
8. SPORT, REKREACJA, TURYSTYKA	27
9. OCHRONA ZDROWIA	28
10. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	29
11. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE	30
12. BEZROBOCIE	36
13. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH	40
14. BEZDOMNOŚĆ	42
15. POMOC SPOŁECZNA	43
16. WSPÓŁPRACA Z INNYMI PODMIOTAMI	57
17. ANALIZA SWOT	58
18. PODSUMOWANIE	60
III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA	
1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ	61
2. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE	68
3. PROGNOZA ZMIAN	69
4. RAMY FINANSOWE	70
5. PROGRAMY I PROJEKTY	70
IV. UWAGI KOŃCOWE	70

WSTĘP

Ubożenie społeczeństwa, bezrobocie, narastająca bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, alkoholizm, trudna sytuacja osób starszych to zjawiska, które w ocenie osób zajmujących się rozwiązywaniem problemów społecznych na terenie gminy poważnie osłabiają zrównoważony rozwój samorządu. Obok sfery gospodarczej i ekologiczno-przestrzennej, polityka społeczna stanowi bardzo ważną podstawę rozwoju lokalnego.

Z tego też względu przyjęcie przez samorząd Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych ma istotne znaczenie dla realizacji lokalnej polityki społecznej. Należy podkreślić, że polityka społeczna jest realizowana przez wiele polityk szczegółowych np. politykę emerytalno-rentową, pomocy społecznej, ochrony zdrowia, zatrudnienia, rodziny, mieszkaniową. Cele polityki społecznej to m.in. :

- bezpieczeństwo socjalne, które obejmuje zapewnienie dochodów i usług w sytuacji wystąpienia ryzyka socjalnego (choroba, inwalidztwo, starość, bezrobocie),
- inwestycje w człowieka – tworzenie równych szans rozwoju ludzi, kształcenie młodego pokolenia, promocja zatrudnienia,
- pokój społeczny – jest podstawą stabilizacji życiowej ludzi, współpracy w osiąganiu celów, akceptacji różnic występujących między ludźmi,
- życie rodzinne – akcentowanie życia rodzinnego oznacza powrót do wartości związków między ludźmi i poczucia bezpieczeństwa na podstawie więzi emocjonalnych i uczuciowych.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych pozwala na racjonalizację lokalnej polityki społecznej, określa misję, wyznacza również cele strategiczne i działania, które powinny w znaczny sposób przyczynić się do rozwiązania wielu problemów społecznych oraz zminimalizowania skutków szeroko rozumianych kwestii społecznych.

Dokument ma charakter kilkuletni, został opracowany na lata 2017-2021 i jest zgodny z założeniami odnoszącymi się do polityki społecznej dokumentów strategicznych, zarówno europejskich, ogólnopolskich, samorządowych umożliwiających ubieganie się o środki zewnętrzne, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej.

Strategia stanowi materiał wyjściowy do opracowania szczegółowych programów i projektów pomocy społecznej. Skuteczność wyznaczonych w niej działań pomocowych będzie zależała zarówno od posiadanych i pozyskanych przez gminę środków finansowych, jak i szerokiej, aktywnej i skoordynowanej współpracy przedstawicieli administracji samorządowej i partnerów społecznych, w tym organizacji pozarządowych.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rąbino na lata 2017-2021 ma stanowić podstawę do realizacji, względnie trwałych wzorów interwencji społecznych, podejmowanych w celu poprawy zjawisk występujących w obrębie danej społeczności, które oceniane są negatywnie. Jest instrumentem umożliwiającym podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym czasie, jak i w odległej perspektywie.

Cele i kierunki zawarte w strategii pozwolą na dotarcie do najbardziej potrzebujących grup społecznych często marginalizowanych i wykluczonych społecznie.

Na potrzeby opracowania niniejszego dokumentu wykorzystano wyniki badań ankietowych przeprowadzonych na potrzeby opracowania Strategii Rozwoju Gminy na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027 oraz dane GOPS w Rąbinie.

I. CZĘŚĆ WPROWADZAJĄCA

1. STRUKTURA DOKUMENTU STRATEGII

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rąbino składa się z trzech zasadniczych części: wprowadzającej, analityczno-diagnostycznej i programowej.

Część wprowadzająca zawiera informacje na temat organizacji strategii oraz uwarunkowań zewnętrznych (prawnych i programowych) tworzenia dokumentu.

Część analityczno-diagnostyczna zawiera informacje ogólne dotyczące gminy oraz diagnozę sytuacji gospodarczo-społecznej w gminie, która została oparta na badaniu sytuacji zastanej, tj. danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w gminie, identyfikacji mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu polityki społecznej (SWOT).

Diagnoza została przeprowadzona w następujących obszarach:

- demografia,
- infrastruktura techniczna,
- komunikacja i transport,
- gospodarka,
- zasoby i warunki mieszkaniowe,
- edukacja i kultura,
- ochrona zdrowia,
- sport, rekreacja i turystyka,
- bezpieczeństwo publiczne,

- pomoc społeczna,
- sektor pozarządowy,
- bezrobocie,
- bezdomność,
- problemy uzależnień i przemocy w rodzinie,
- sytuacja osób starszych,
- sytuacja osób niepełnosprawnych.

Część programowa zawiera najistotniejsze założenia polityki społecznej gminy na najbliższe lata. Są one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań. W części programowej są również wskazane podmioty realizujące strategię i współdziałające w jej realizacji, źródła finansowania i czas realizacji wyznaczonych w dokumencie działań. Ponadto przedstawione są ramy finansowe strategii, prognoza zmian, a także informacja na temat sposobu wdrożenia dokumentu oraz prowadzenia monitoringu jego realizacji. Dla realnej oceny stopnia wdrożenia dokumentu jest przygotowany wykaz wskaźników monitoringowych.

2. PRZESŁANKI I PODSTAWY PRAWNE OPRACOWANIA GMINNEJ STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

2.1 PODSTAWY PRAWNE

Polityka społeczna realizowana przez samorząd powinna zostać podporządkowana postanowieniom strategii rozwiązywania problemów społecznych i z nimi konfrontowana, natomiast cele i kierunki zawarte w opracowanym dokumencie pozwolą na dotarcie do najbardziej potrzebujących grup społecznych często marginalizowanych i wykluczonych społecznie.

Podstawę prawną opracowania niniejszego dokumentu stanowi w szczególności ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej. Zgodnie z art. 16b omawianej ustawy „Gmina i powiat opracowują strategię rozwiązywania problemów społecznych, a samorząd województwa strategię w zakresie polityki społecznej”, natomiast art. 17 ust. 1 pkt 1 ustawy mówi, że „Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy: opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania

problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka”.

Na treść i realizację gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych mają również wpływ inne akty prawne takie jak:

- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie,
- ustawa z dnia 08 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym,
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych ,
- ustawa z 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych ,
- ustawa z dnia 07 września 2007 o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii ,
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie ,
- ustawa z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej ,
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci ,
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994r. o ochronie zdrowia psychicznego ,
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 o Karcie Dużej Rodziny ,
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”

Oprócz wspomnianych aktów prawnych przy realizacji Strategii może zachodzić potrzeba odwołania się również do ustaw i aktów wykonawczych z zakresu oświaty i edukacji publicznej, budownictwa socjalnego.

2.2. PODSTAWY STRATEGICZNO_PROGRAMOWE

Opracowując Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych, uwzględniono dokumenty programowe, w których akcentuje się konieczność zapewnienia dialogu społecznego i partnerskiej współpracy instytucji rządowych, samorządowych, organizacji pozarządowych oraz biznesu. Dokumenty te tworzą warunki do podejmowania działań opartych na zasadzie pomocniczości państwa przy wykorzystaniu zasobów tkwiących

w środowiskach lokalnych i aktywności środowisk zagrożonych marginalizacją i wykluczeniem społecznym.

2.2.1 DOKUMENTY EUROPEJSKIE I KRAJOWE

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

„Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu” jest dokumentem, którego głównym celem jest wyjście z kryzysu, w jakim w ostatnich latach znalazła się gospodarka europejska, powrót na ścieżkę rozwoju, a następnie na niej pozostanie. Strategia, której założeniem jest podniesienie standardu życia Europejczyków poprzez stworzenie większej liczby miejsc pracy, obejmuje wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

1. rozwój inteligentny – rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji;
2. rozwój zrównoważony – wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej;
3. rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Ważnymi działaniami są również: ograniczenie liczby osób przedwcześnie kończących naukę szkolną, zwiększenie odsetka osób w wieku 30-34 lata posiadających wyższe wykształcenie oraz ograniczenie liczby Europejczyków żyjących poniżej krajowej granicy ubóstwa.

W ramach trzech priorytetów tematycznych w omawianym dokumencie przygotowano siedem projektów przewodnich:

1. **„Unia innowacji”** – działania nakierowane na poprawę warunków ramowych i dostęp do finansowania badań i innowacji, co przyczyni się do wzmocnienia roli łańcucha innowacji i zwiększenia poziomu inwestycji w całej Unii.
2. **„Mobilna młodzież”** – ma na celu poprawę wyników systemów kształcenia oraz podniesienie atrakcyjności europejskiego szkolnictwa wyższego na arenie międzynarodowej.
3. **„Europejska agenda cyfrowa”** – zakłada upowszechnienie szybkiego Internetu oraz umożliwienie gospodarstw domowym i przedsiębiorstwom czerpanie korzyści z jednolitego rynku cyfrowego.
4. **„Europa efektywnie korzystająca z zasobów”** – celem działań jest uniezależnienie wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów poprzez zmniejszenie udziału emisji węgla

w europejskiej gospodarce, większe wykorzystanie odnawialnych źródeł energii, modernizację transportu i propagowanie efektywności energetycznej.

5. „Polityka przemysłowa w erze globalizacji” – działania służące poprawie otoczenia biznesu, szczególnie w odniesieniu do MŚP, oraz wspieranie rozwoju silnej i zrównoważonej bazy przemysłowej, przygotowanej do konkurencyjności na rynkach światowych.

6. „Program na rzecz nowych umiejętności i zatrudnienia” – ma doprowadzić do modernizacji rynków pracy poprzez zwiększanie mobilności siły roboczej oraz rozwijanie kwalifikacji przez całe życie.

7. „Europejski program walki z ubóstwem” – zakłada zapewnienie spójności społecznej i terytorialnej, tak aby korzyści płynące ze wzrostu gospodarczego i zatrudnienia były szeroko dostępne, a osoby ubogie i wykluczone społecznie mogły żyć godnie i aktywnie uczestniczyć w życiu społecznym.

Wieloletnie Ramy Finansowe na lata 2014-2020 (WRF)

Wieloletnie Ramy Finansowe określają priorytety Unii Europejskiej na lata 2014-2020, stanowiąc ramy zarówno polityczne, jak i budżetowe. Na wniosek Komisji Europejskiej objęto Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, Europejski Fundusz Społeczny oraz Fundusz Spójności wspólnymi ramami strategicznymi, które obejmują również Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejski Fundusz Morski i Rybacki.

Na podstawie przyjętych założeń w okresie programowania 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny zapewni finansowanie działań strukturalnych na rzecz spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej w ramach czterech głównych obszarów inwestycji: zatrudnienia, edukacji, włączenia społecznego i usprawniania administracji publicznej. Natomiast Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji posłuży do finansowania pomocy na rzecz pracowników zwolnionych w następstwie poważnej zmiany strukturalnej oraz łagodzenia skutków, jakie dla rolników pociągają nowe umowy handlowe.

W dziedzinie wzrostu zatrudnienia i spójności wprowadzono nowy instrument, jakim jest zarządzany centralnie program „Łącząc Europę”, który ma na celu finansowanie priorytetowych przedsięwzięć infrastrukturalnych w dziedzinie energii, transportu oraz technologii informacyjno-komunikacyjnych, których realizacja leży w interesie całej Unii Europejskiej.

Nowy program „Zdrowie na rzecz wzrostu” będzie ukierunkowany na działania o wyraźnej unijnej wartości dodanej, zgodnie z celami Strategii „Europa 2020”. Głównym celem programu jest współpraca z państwami członkowskimi UE w celu ochrony obywateli przed transgranicznymi zagrożeniami zdrowotnymi, osiągnięcia większej stabilności usług opieki zdrowotnej oraz poprawy stanu zdrowia społeczeństwa, przy jednoczesnym zachęcaniu do innowacji w dziedzinie ochrony zdrowia.

Narodowa Strategia Integracji Społecznej

Narodowa Strategia Integracji Społecznej jest dokumentem, którego celem jest pomoc w procesie włączania się Polski w realizację drugiego z celów Strategii Lizbońskiej stawiającego na modernizację europejskiego modelu socjalnego, inwestowanie w ludzi oraz zwalczanie wykluczenia społecznego.

Działania w tym zakresie mają przyczynić się do:

- 1) dostosowania edukacji i szkolenia do wymogów życia i pracy w społeczeństwie opartym na wiedzy;
- 2) rozwijania aktywnej polityki zatrudnienia przyczyniającej się do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy;
- 3) modernizacji systemu ochrony socjalnej, w tym systemów emerytalnych i ochrony zdrowia, m.in. w celu zapewnienia ich finansowej stabilności oraz odpowiedniej koordynacji z celami polityki edukacyjnej i polityki zatrudnienia;
- 4) wspierania integracji społecznej, aby uniknąć pojawienia się trwale zmarginalizowanej klasy ludzi niezdolnych do funkcjonowania w społeczeństwie opartym na wiedzy.

W ramach kilkunastu obszarów życia społecznego wyznaczonych w Narodowej Strategii Integracji Społecznej sformułowano następujące priorytety:

- wzrost uczestnictwa dzieci w wychowaniu przedszkolnym,
- poprawa jakości kształcenia na poziomie gimnazjalnym i średnim,
- upowszechnienie kształcenia wyższego i jego lepsze dostosowanie do potrzeb rynku pracy,
- upowszechnienie kształcenia ustawicznego,
- rekompensowanie deficytów rozwoju intelektualnego i sprawnościowego dzieci,
- radykalne ograniczenie ubóstwa skrajnego,
- ograniczenie tendencji do wzrostu różnic dochodowych,

- ograniczenie bezrobocia długookresowego,
- zmniejszenie bezrobocia młodzieży,
- zwiększenie poziomu zatrudnienia wśród osób niepełnosprawnych,
- zwiększenie liczby uczestników w aktywnej polityce rynku pracy – ALMP,
- wydłużenie przeciętnego dalszego trwania życia w sprawności,
- powszechne ubezpieczenie zdrowotne,
- kobiety i dzieci objęte programami zdrowia publicznego,
- wzrost dostępu do lokali (mieszkań) dla grup najbardziej zagrożonych bezdomnością,
- dostęp do pracowników socjalnych,
- rozwój pomocy środowiskowej – zwiększenie liczby osób objętych usługami pomocy środowiskowej,
- zaangażowanie obywateli w działalność społeczną,
- realizacja NSIS przez samorządy terytorialne,
- dostęp do informacji obywatelskiej i poradnictwa.

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój 2014-2020 (PO WER)

W nowej perspektywie finansowej 2014-2020 Europejski Fundusz Społeczny ma zapewnić współfinansowanie krajowego Program Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020 (PO WER), który został przyjęty uchwałą Rady Ministrów RP w dniu 8 stycznia 2014 roku. Program powstał w odpowiedzi na potrzeby reform w obszarach: zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia.

PO WER będzie również wspierać innowacje społeczne oraz współpracę ponadnarodową w wyżej wymienionych obszarach, a także wdrażanie w naszym kraju „Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych”.

Główne działania w PO WER nakierowane są na:

- realizację działań skierowanych do młodych, bezrobotnych osób w wieku od 15 do 24 roku życia i poprawę ich sytuacji na rynku pracy w ramach „Inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych” i „Gwarancji dla młodzieży”;

- wdrożenie reform systemów i struktur w wybranych obszarach polityk publicznych, kluczowych z punktu widzenia Strategii „Europa 2020” i krajowych programów reform,
- wspieranie jakości, skuteczności i otwartości szkolnictwa wyższego jako instrumentu budowy gospodarki opartej o wiedzę,
- poszukiwanie nietypowych, innowacyjnych, stosowanych w innych krajach metod rozwiązywania problemów społecznych,
- realizację programów w zakresie mobilności ponadnarodowej.

2.2.2. DOKUMENTY REGIONALNE I LOKALNE

Strategia Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego do roku 2020

Województwo zachodniopomorskie 2020 roku to region o nowoczesnej i zróżnicowanej gospodarce stawiający na naukę i innowacyjność. Dzięki swojemu korzystnemu położeniu i rozbudowie infrastruktury transportowej województwo odgrywa rolę ważnego ośrodka wymiany gospodarczej, kulturalnej i naukowej o dobrej dostępności komunikacyjnej.

Biorąc pod uwagę potencjał i sytuację regionu oraz stały wzrost jego możliwości rozwojowych sformułowano następującą misję dla województwa zachodniopomorskiego:

Stworzenie warunków do stabilnego i zrównoważonego rozwoju województwa zachodniopomorskiego opartego na konkurencyjnej gospodarce i przedsiębiorczości mieszkańców oraz aktywności społecznej przy optymalnym wykorzystaniu istniejących zasobów.

Przyjęta deklaracja misji pozwala osiągnąć niezbędny kompromis między sferą gospodarczą i społeczną – zgodny z konstytucyjnymi założeniami modelu społecznej gospodarki rynkowej oraz zasadami ochrony i zachowania istniejących zasobów i dziedzictwa dla następnych pokoleń. Główne zakresy działań to:

- Nowy model relacji ze środowiskiem
- Przemiany demograficzne
- Gospodarcza ekspansja regionu Morza Bałtyckiego
- Wtórna urbanizacja i rozwój miast
- Zaawansowanie technologiczne i konsumpcyjne społeczeństwa
- Budowanie tożsamości regionu

Wśród celów warunkujących na szczególną uwagę z punktu widzenia potrzeb programowych strategii rozwiązywania problemów społecznych zasługuje :

1. Cel strategiczny 5 Budowanie otwartej i konkurencyjnej społeczności – obejmuje działania zorientowane na wzmacnianie aktywności zawodowej i poziomu kompetencji mieszkańców, dostępności i jakości edukacji na każdym poziomie nauczania oraz zwiększanie uczestnictwa w niej mieszkańców regionu. Ich adresatem będą wszystkie grupy społeczne i wiekowe na obszarze całego województwa, osoby włączane w system edukacyjny, uczące się oraz te, które są zainteresowane poszerzeniem swojej wiedzy ogólnej i kierunkowej. Pośrednio efekt realizacji strategii stanowić będzie przezwyciężenie marginalizacji i wykluczeń na poziomie dostępu do oferty edukacyjnej poprzez :

- rozwój kadr innowacyjnej gospodarki,
- zwiększanie aktywności zawodowej ludności,
- rozwój kształcenia ustawicznego,
- rozwój szkolnictwa zawodowego zgodnie z potrzebami gospodarki,
- budowanie społeczeństwa informacyjnego,
- zwiększanie dostępności i uczestnictwa w edukacji przedszkolnej.

2. Cel strategiczny 6 Wzrost tożsamości i spójności społecznej regionu- w tym ujęciu wsparcie rozwoju osobowego mieszkańców, funkcji rodziny i spójności społecznej całego regionu jest kluczowym zadaniem strategii. Ma ona na celu wdrażanie idei społeczeństwa w pełnym tego słowa znaczeniu obywatelskiego, świadomie korzystającego ze swych praw i obowiązków dla dobra ogółu. Działanie samorządu opiera się na wspieraniu rodziny jako elementarnej komórki społecznej, zapewnieniu jak najpowszechniejszego dostępu do opieki zdrowotnej, edukacji, dóbr kultury i innych elementów dziedzictwa wspólnego. Powszechność ta przejawia się w przeciwdziałaniu wszelkim przejawom wykluczeń i marginalizacji w jakimkolwiek ich aspekcie. Strategia poświęca także uwagę wspieraniu demokracji lokalnej i budowie szeroko rozumianej tożsamości jako czynników kulturowych przesądzających o poczuciu więzi i współodpowiedzialności. W tym zakresie przewidziano działania na płaszczyznach:

- wspieranie funkcji rodziny,
- zwiększanie jakości i dostępności opieki zdrowotnej,
- wspieranie rozwoju demokracji lokalnej i społeczeństwa obywatelskiego,
- wzmacnianie tożsamości i integracji społeczności lokalnej,
- rozwijanie dorobku kulturowego jako fundamentu tożsamości lokalnej,

- przeciwdziałanie ubóstwu i procesom marginalizacji społecznej.

Wojewódzki Program Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej na lata 2014-2020 pn. Region dla Rodziny

W województwie zachodniopomorskim przyjęto długofalowe i systemowe kierunki interwencji na rzecz rodzin takie jak:

- 1) profilaktyka problemów małżeńskich i rodzinnych, skierowana zarówno do młodych ludzi, na początku budowania rodziny jak i do osób dojrzałych, w okresach krytycznych dla związków małżeńskich – około 5-9 oraz 20 roku trwania małżeństwa;
- 2) edukacja i interwencja socjalna wobec rodzin niesamodzielnych ekonomicznie, polegająca na kształtowaniu umiejętności społecznych i ekonomicznych rodzin, doradztwie w zakresie aktywności zawodowej (głównie w ramach ekonomii społecznej);
- 3) promocja i upowszechnianie właściwych postaw w rodzinie, jak i rodziny w ogóle – jako podstawowej komórki ekonomicznej dla gospodarki środowiska lokalnego, regionu oraz kraju.

Powyższe działania będą realizowane sukcesywnie , w poszczególnych dziedzinach:

Wspieranie i promowanie rozwiązań sprzyjających realizowaniu funkcji rodziny

Zadania:

- 1) Powołanie w regionie sieci Ośrodków Wspierania Rodziny, oferujące przede wszystkim:
 - a) Program warsztatowo – terapeutyczny „Zdążyć przed rozwodem”
 - b) Warsztaty umiejętności wychowawczych „Szkoła dla rodziców”
- 2) Regionalny Konkurs – „Samorząd Przyjazny Rodzinie”
- 3) Prowadzenie doradztwa (warsztaty, seminaria, poradnictwo) dla służb społecznych pracujących z Rodziną (asystenci rodziny, koordynatorzy pieczy zastępczej, pracownicy socjalni)
- 4) Wspieranie inicjatyw lokalnych na rzecz Rodziny
- 5) Tworzenie sieci współpracy instytucji i organizacji działających na rzecz Rodziny
- 6) Wdrożenie Regionalnej Karty Dużej Rodziny

Wspieranie inicjatyw na rzecz samodzielności społeczno-ekonomicznej rodziny

Zadania:

- 1) Wdrożenie – poprzez sieć OWR – programu edukacji ekonomicznej „Wybierz Przyszłość”
- 2) Upowszechnienie ekonomii społecznej wśród rodzin – klientów OPS

Wspieranie działań w systemie pieczy zastępczej

Zadania:

- 1) Powołanie i wsparcie działalności Regionalnego Forum Koordynacji Pieczy Zastępczej
- 2) Organizacja regionalnej konferencji „5 lat systemu pieczy zastępczej – doświadczenia i wyzwania”
- 3) Powołanie Regionalnego Ośrodka Opiekuńczo – Terapeutycznego

Wojewódzki Program Przeciwdziałania Uzależnieniom na lata 2012-2020

Wojewódzki Program Przeciwdziałania Uzależnieniom jest rozszerzeniem tematyki uzależnień zawartej w Wojewódzkim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, a także łączy w sobie dokumenty programowe określone w ustawie o wychowaniu w trzeźwości, przeciwdziałaniu narkomanii i ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz ustawie o zatrudnieniu socjalnym.

Celem głównym programu jest „Ograniczenie problemów społecznych i zdrowotnych związanych z zażywaniem substancji psychoaktywnych, a osiągnięcie wyznaczonych celów będzie możliwe poprzez działania w sferze poszczególnych problemów:

Problem I – Szkody wynikające z zażywania substancji psychoaktywnych,

Problem II – Zaburzenia życia rodzinnego w związku z uzależnieniem w tym szkody, zdrowotne i rozwojowe dzieci z rodzin, w których występuje uzależnienie,

Problem III – Zażywanie substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież,

Problem IV – Jakość działań podejmowanych przez gminy w ramach gminnych, programów przeciwdziałania uzależnieniom,

Problem V – Naruszenia prawa związane z zażywaniem substancji psychoaktywnych.

Strategia Rozwoju Powiatu Świdwińskiego na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027

Przyjęta misja dla powiatu świdwińskiego na najbliższe lata to: „Społeczność powiatu świdwińskiego buduje swój rozwój w oparciu o przedsiębiorczość, aktywność obywatelską i zaufanie. Misją powiatu świdwińskiego jest stworzenie lepszych warunków życia mieszkańców poprzez poprawę sytuacji materialnej, podniesienie poziomu oświaty i ochrony zdrowia, poprawę stanu technicznego infrastruktury komunikacyjnej oraz zapewnienie odpowiedniej dostępności transportu publicznego, a także zapewnienie bezpieczeństwa publicznego i ograniczanie negatywnych zjawisk wykluczenia społecznego. Wypełniając swoją misję samorząd powiatowy kieruje się zasadami partnerstwa i współpracy, dążąc jednocześnie do zaspokajania potrzeb lokalnej społeczności”.

Aby osiągnąć poszczególne cele, w powiatowej strategii wyznaczono obszary strategiczne, a także konkretne działania zmierzające do osiągnięcia oczekiwanych efektów. Na szczególną uwagę i omówienie zasługuje obszar strategiczny 3 – *Pomoc społeczna, ochrona zdrowia i leczenie uzdrowiskowe*. W tym obszarze wyznaczono dwa cele strategiczne:

- Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu
- Świadczenie wysokiej jakości usług z zakresu ochrony zdrowia i leczenia uzdrowiskowego

Powyższe cele będą osiągane poprzez działania w zakresie poszczególnych celów operacyjnych:

- Aktywizacja osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym osób niepełnosprawnych (wspieranie aktywnej integracji),
- Dostosowanie infrastruktury i oferty w zakresie pomocy społecznej do zachodzących zmian demograficznych,
- Ograniczenie negatywnego oddziaływania społecznego obszarów zdegradowanych oraz problemowych,
- Integracja społeczna oraz proaktywna polityka prorodzinna,
- Poprawa dostępu do wysokiej jakości usług ochrony zdrowia i profilaktyki zdrowotnej.

Strategia Rozwoju Gminy Rąbino na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023-2027.

Strategia Rozwoju Gminy Rąbino na lata 2014-2022 z perspektywą na lata 2023 – 2027 kładzie nacisk na zrównoważony rozwój Gminy (bazujący na zintegrowaniu polityki środowiskowej, gospodarczej, przestrzennej i społeczno-kulturowej) w efekcie prowadzący do poprawy jakości życia mieszkańców. Jej konstrukcję oparto na partycypacyjno-eksperymentalnym modelu budowy planów strategicznych jednostek samorządu terytorialnego, w pełni oddającym oczekiwania krajowych oraz unijnych instytucji wspomagających rozwój terytorialny w Polsce.

W strategii określono misję gminy: „Rąbino to gmina przyszłości, przyjazna mieszkańcom, dbająca o umocnienie solidarności i więzów międzyludzkich, oraz o poprawę stanu zdrowia, oświaty oraz bezpieczeństwa socjalnego i publicznego.

Rąbino to gmina dbająca o wzrost innowacyjności i konkurencyjności lokalnej gospodarki, małych i średnich przedsiębiorstw w tym w szczególności wyspecjalizowanych gospodarstw rolnych.

Rąbino to gmina dbająca o rozwój kultury oferty rekreacyjno-sportowej. Gmina wykorzystująca walory krajobrazowe terenu w kierunku świadczenia usług rekreacyjnych i turystycznych”.

Sformułowana w ten sposób misja Gminy Rąbino zwraca uwagę na wartości, jakimi powinni kierować się jego mieszkańcy oraz władze samorządowe. Kluczowymi wartościami, obok przedsiębiorczości i aktywności obywatelskiej, jest zaufanie społeczne i nastawienie na współpracę. Potrzeba współpracy i podejścia partnerskiego w rozwoju Gminy i wspieraniu inicjatyw społeczności lokalnej wynika nie tylko z konieczności sprostania wyzwaniom, przed którymi stoi obecnie Gmina, ale jest również nieodłącznym elementem budowy zaufania i kapitału społecznego w Gminie.

W opracowaniu strategii wyznaczono 4 cele strategiczne, oraz operacyjne:

Cel strategiczny 1:

Innowacyjna i efektywna wielosektorowa gospodarka oparta na nowoczesnym rolnictwie oraz gospodarce leśnej

Cele operacyjne:

1. Rozwój i wzrost konkurencyjności mikro, małych i średnich przedsiębiorstw,
2. Przyciąganie inwestorów zewnętrznych reprezentujących branże gospodarcze zgodne z przyjętymi kierunkami rozwoju gminy o nieinwazyjnym charakterze przestrzennym, respektujących zasady ochrony środowiska.
3. Rozwój wysoko wyspecjalizowanego rolnictwa oraz przemysłu drzewnego
4. Efektywny systemu promocji gospodarczej i inwestycyjnej.

Cel strategiczny 2:

Otwarty, kreatywny i konkurencyjny kapitał ludzki

Cele operacyjne:

1. Rozwiązywanie problemów społecznych i stymulowanie aktywności zawodowej sprzyjającej włączeniu społecznemu
2. Podniesienie poziomu wykształcenia i kwalifikacji zawodowych społeczności.

Cel strategiczny 3:

Stworzenie atrakcyjnej oferty turystycznej, agroturystycznej i ekoturystycznej gminy w oparciu o zasoby przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz innowacyjne ich wykorzystanie .

Cele operacyjne

1. Rozwój zintegrowanych form turystyki w oparciu o lokalne walory i istniejącą infrastrukturę turystyczną
2. Upowszechnienie dostępu do informacji o gminie – informacja i promocja
3. Zwiększenie uczestnictwa mieszkańców w korzystaniu z usług kultury, sportu i rekreacji
4. Wzmacnianie istniejących oraz kreowanie nowych czynników atrakcyjności Gminy w tym w zakresie dostępności infrastruktury oraz jakości oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej
5. Ochrona różnorodności biologicznej

Cel strategiczny 4:

Zintegrowana i nowoczesna infrastruktura techniczna oraz komunikacyjna

Cele operacyjne

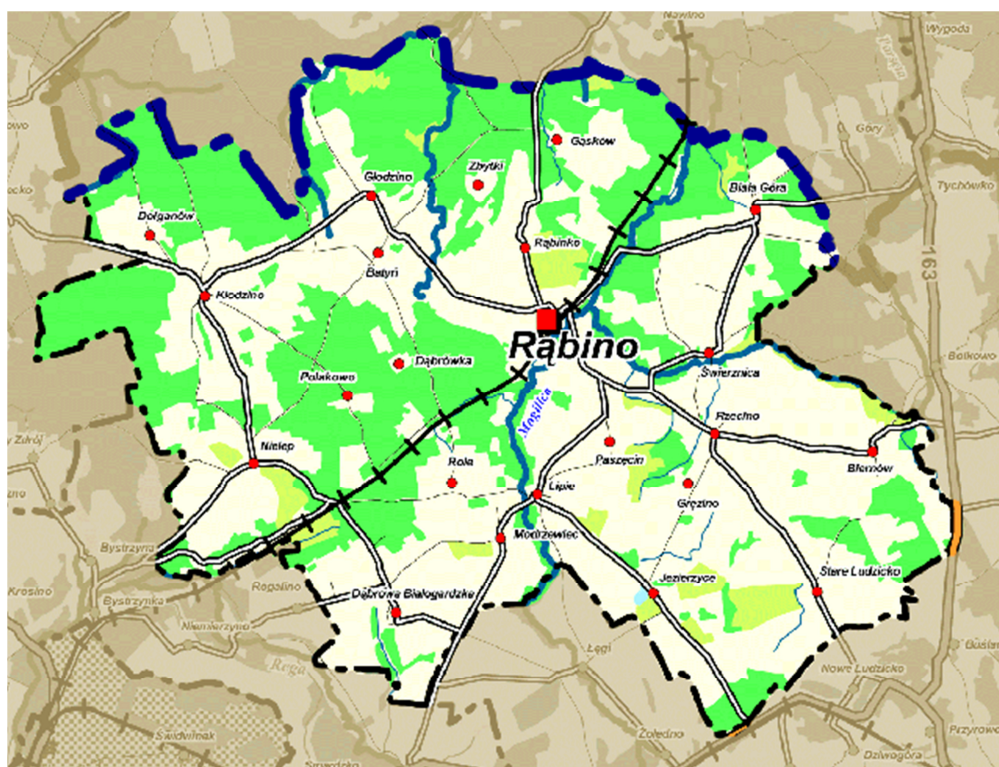
1. Rozwój infrastruktury drogowej oraz towarzyszącej
2. Uzyskanie spójności terytorialnej w tym w zakresie komunikacji publicznej
3. Dalsza rozbudowa systemów wodno-kanalizacyjnych oraz ich systematyczna modernizacja
4. Rozwój infrastruktury i technologii informacyjno- komunikacyjnych
5. Podniesienie poziomu świadomości ekologicznej społeczeństwa
6. Rozbudowa infrastruktury technicznej poprawiającej konkurencyjność i niskoemisyjność lokalnej gospodarki (OZE)

II. CZĘŚĆ ANALITYCZNO – DIAGNOSTYCZA

1. CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Rąbino położona jest w obrębie Pojezierza Zachodnio – Pomorskiego w powiecie świdwińskim. Od strony południowo - zachodniej graniczy z gminą Świdwin, od zachodu z gminą Sławoborze. Granicę północną wyznacza gmina Białogard (powiat białogardzki). Natomiast na wschodzie i południowym - wschodzie graniczy z gminą Połczyn Zdrój. Pod względem obszarowym gmina plasuje się w środku wiejskich gmin województwa zachodniopomorskiego, jej powierzchnia ewidencyjna wynosi około 180 km² (17 968 ha).

Rąbino to miejscowość gminna, na jej terenie zlokalizowane są władze i agendy samorządu gminnego, skupia większość historycznie wytworzonych ciężarów społeczno-gospodarczych, jakie wypływają z okalającej je obszary. “Przedłużeniem” tych wielostronnych więzi jest centrum powiatowe - miasto Świdwin, położone na południowy zachód od Rąbina, a oddalone w linii komunikacyjnej o około 16 km.

Gminna sieć osadnicza składa się z 15 sołectw, tj. Batyń, Biała Góra, Biernów, Dąbrowa Białogardzka, Gąsków, Głodzino, Kłodzino, Lipie, Nielep, Rola, Rąbinko, Rąbino, Rzecino, Stare Ludzicko, Świerznica.

2. DEMOGRAFIA

Z końcem 2016 roku Gmina Rąbino liczyła 3819 mieszkańców, w tym kobiet 1850, które stanowiły prawie połowę ogółu ludności. Gęstość zaludnienia w gminie wynosiła 21 osób na km². Szczegółowe dane na temat ludności gminy i jej zmian w latach 2007- 2016 przedstawiają poniższe tabele:

Tabela 1. Ludność gminy w poszczególnych miejscowościach na dzień 31.12.2016 r.

L.p.	Nazwa miejscowości	Ilość osób	
		2007 r.	2016r.
1.	Batyń	225	218

2.	Biała Góra	172	155
3.	Biernów	132	115
4.	Dąbrowa Białogardzka	249	241
5.	Dąbrówka	18	10
6.	Dołganów	33	29
7.	Gąsków	67	54
8.	Głodzino	120	99
9.	Grężino	26	26
10.	Jezierzyce	203	179
11.	Kłodzino	134	123
12.	Kołatka	10	9
13.	Lipie	154	143
14.	Liskowo	43	37
15.	Modrzewiec	191	196
16.	Niebórz	1	1
17.	Nielep	365	324
18.	Paszęcin	223	187
19.	Polakowo	10	13
20.	Racimierz	4	1
21.	Rąbinko	142	127
22.	Rąbino	1058	924
23.	Role	63	40
24.	Rzecino	316	306
25.	Stare Ludzicko	186	168
26.	Świerznica	95	94
27.	Zbytki	3	0
	Razem	4243	3819

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Rąbino - ewidencja ludności

W tabeli Nr 1 zawarto informacje o ilości mieszkańców zamieszkujących poszczególne miejscowości. Z danych wynika, że najwięcej mieszkańców zamieszkuje w Rąbinie stanowiącym siedzibę gminy. Większa ilość mieszkańców zamieszkuje też w miejscowościach, w których funkcjonowały Państwowe Gospodarstwa Rolne, mniejsza zaś w miejscowościach gdzie występowało lub występuje rolnictwo indywidualne.

Tabela przedstawia także, jak na przestrzeni ostatnich lat zmieniła się liczba ludności w poszczególnych miejscowościach.

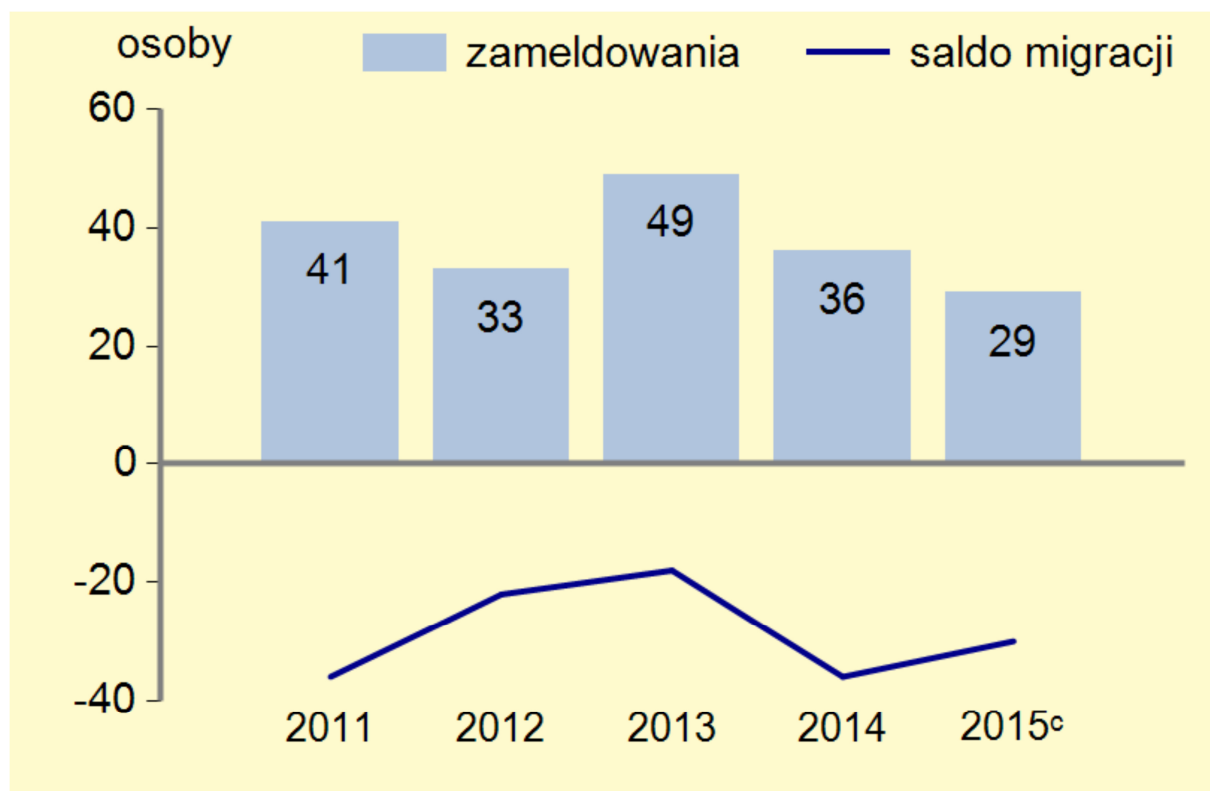
Społeczeństwo gminy stanowi istotny czynnik warunkujący możliwości i potrzeby rozwoju lokalnego, co wynika z rozstrzygnięcia przez nie o kształcie ustroju i systemu gospodarczego oraz o charakterze i składów organów władzy samorządowej, która z kolei decyduje o kierunku strategii rozwoju. Z tego względu ocena sytuacji demograficznej jest jednym z czynników określających kierunki rozwoju gminy. Przedmiotem analizy sytuacji demograficznej będą: płeć, migracje, struktura wiekowa oraz przyrost naturalny. Konfiguracja wybranych składników wywierać będzie wpływ na przyszłą strukturę i dynamikę ludności na danym obszarze.

Tabela 2. Zmiany podstawowych wskaźników demograficznych w Gminie Rąbino w latach 2013-2016.

L.p.	Wyszczególnienie	Ludność w Gminie Rąbino			
		2013	2014	2015	2016
1.	Ludność ogółem w tym:	3836	3813	3854	3819
2.	- kobiety	1838	1828	1871	1850
	- mężczyźni	1998	1985	1983	1969

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Rąbino -ewidencja ludności

Wykres 1- Migracje ludności na pobyt stały w Gminie Rąbino w 2015 rok

Źródło: dane statystyczne GUS

Na koniec grudnia 2016 roku gminę zamieszkiwało 3819 mieszkańców, w tym 1.850 osób to kobiety, a 1.969 mężczyźni. Stanowi to 0,22 % ogólnej liczby ludności woj. zachodniopomorskiego oraz 8,00 % ogólnej liczby ludności powiatu świdwińskiego. Gmina należy do grupy gmin wiejskim o niskim zaludnieniu, na 1 km² przypada 21 mieszkańców.

Podstawowy podział społeczeństwa pod względem wieku dzieli się na trzy grupy: osoby w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym. Dane dotyczące ludności według wieku przedstawia kolejna tabela.

Tabela 3. Struktura wieku ludności Gminy Rąbino w latach 2011-2016

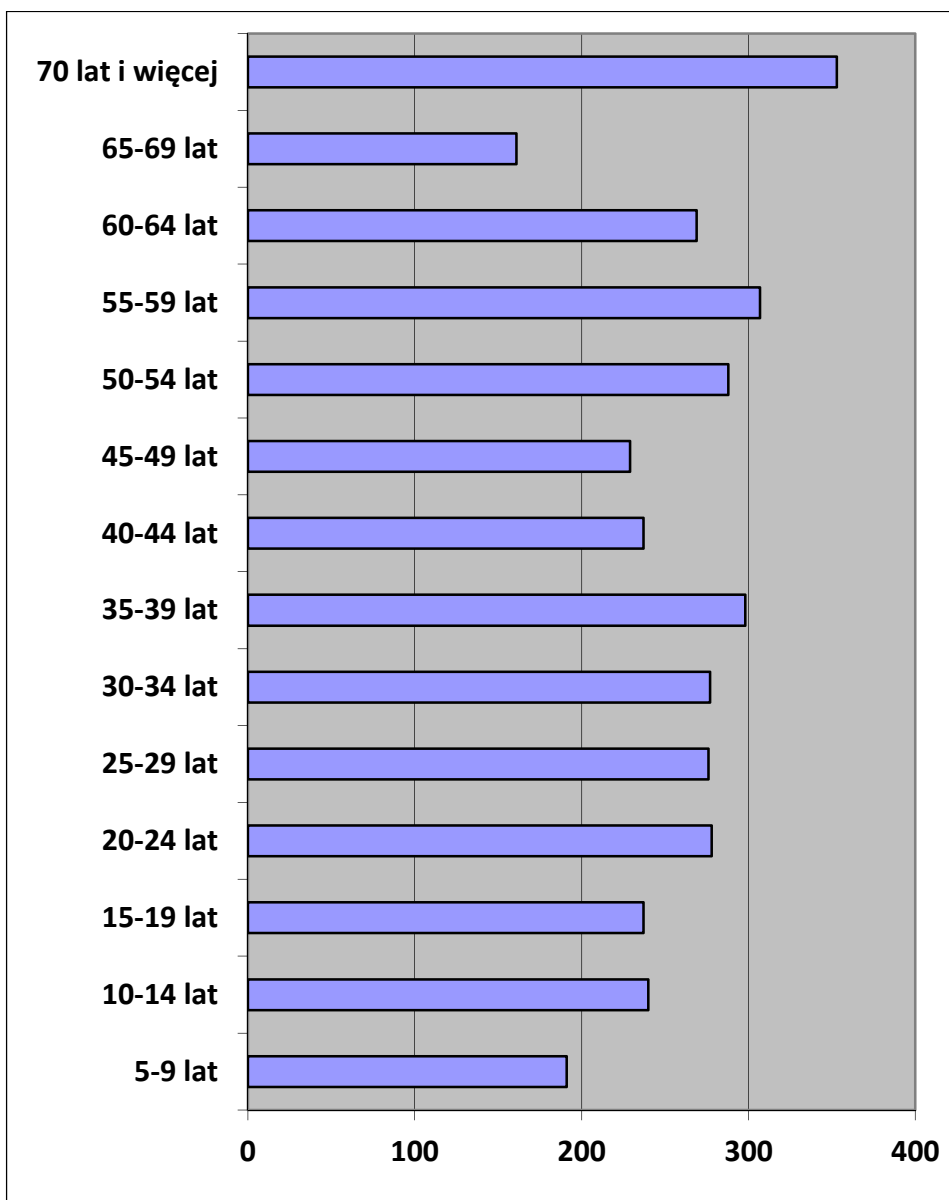
Wiek	Liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym	%	Liczba ludności w wieku produkcyjnym	%	Liczba ludności w wieku poprodukcyjnym	%
2011	773	20,0	2486	64,3	605	15,7
2012	759	19,8	2460	64,1	621	16,2
2013	749	19,5	2454	64,0	633	16,5
2014	775	20	2459	63,4	644	16,6
2015	728	19,9	2454	63,7	670	17,4
2016	764	19,9	2358	61,3	697	18,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Z danych tabeli wynika, że w gminie w analizowanych latach liczba osób w wieku przedprodukcyjnym kształtowała się podobnie – na wysokości około 20% ludności. Ludność w wieku produkcyjny w latach 2011 – 2014 sukcesywnie malała, w 2015 roku nieznacznie wzrosła, po czym w 2016 roku ponownie zmalała. Liczba ludności w wieku produkcyjnym w 2016 w stosunku do 2011 roku zmniejszyła się aż o 3 %. W ostatnich latach zwiększa się również liczba osób w wieku poprodukcyjnym i w 2016 roku w porównaniu do 2011 roku wzrosła o 2,4%.

Strukturę wiekową mieszkańców gminy charakteryzował wyższy procent osób w wieku produkcyjnym i niższy procent osób w wieku poprodukcyjnym.

Wykres 2. Struktura demograficzna Gminy Rąbino w 2015 roku

Źródło: Dane GUS

Jak z powyższego wynika, największą grupę stanowią osoby, które ukończyły 70 lat i więcej. Można więc wnioskować, że działania w tym zakresie powinny skupić się na wspieraniu ludzi starszych, poprawianiu ich sytuacji, podniesienia komfortu życia w wieku sędziwym oraz możliwości wsparcia ze strony rodziny.

3. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Stan infrastruktury technicznej w Gminie Rąbino można określić jako dobry. Sieci wodociągowe i kanalizacyjne zostały wymienione i zmodernizowane w latach 2009-2011. Sieć wodociągowa zaopatruje w wodę 99% mieszkańców, natomiast sieć kanalizacyjna obejmuje 88% .

Gmina nie realizuje we własnym zakresie usług dostawy c.o. i c. w. Nie dysponuje siecią ciepłowniczą. Zapotrzebowanie na ciepło na terenie gminy Rąbino pokrywane jest z indywidualnych pieców i instalacji grzewczych oraz osiedlowych kotłowni. Z instalacji gazowej korzysta jedynie 4,7 % ogółu ludności gminy.

Tabela 4. Infrastruktura techniczna w gminie w 2015 roku

sieć wodociągowa	
długość sieci wodociągowej (w km)	100,7
% ludności korzystającej z sieci wodociągowej	99
sieć kanalizacyjna	
długość sieci kanalizacyjnej (w km)	60,3
% ludności korzystającej z sieci kanalizacyjnej	88
sieć drogowa	
długość dróg publicznych w gminie (w km)	78
w tym długość dróg gminnych (w km)	7

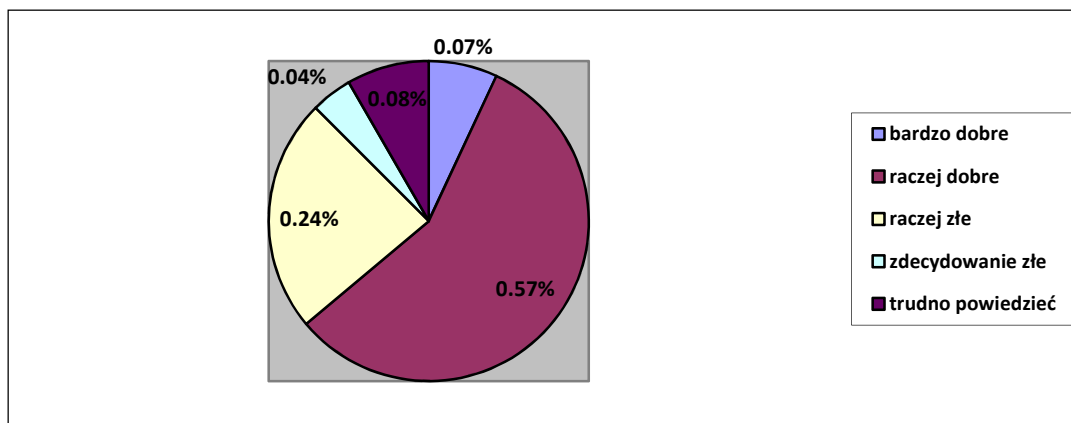
Źródło: dane UG Rąbino

4. ZASOBY I WARUNKI MIESZKANIOWE

Według stanu na dzień 31 grudnia 2016 roku w zasobach gminy znajdowało się 31 mieszkań komunalnych, w tym 4 mieszkania socjalne.

Niżej przedstawiono odpowiedzi mieszkańców gminy na pytanie: Jak Pan/i ocenia warunki życia w gminie pod względem warunków mieszkaniowych?

Wykres 3. Warunki mieszkaniowe w Gminie Rąbino – w opinii mieszkańców

Źródło: wyniki badań przeprowadzonych na potrzeby Strategii Rozwoju Gminy Rąbino na lata...

Warunki mieszkaniowe w gminie zostały ocenione przez respondentów w 56,95% jako raczej dobre oraz w 6,94% jako bardzo dobre. Negatywnie wypowiedziało się 27,78% ankietowanych. Wyniki wskazują, że warunki mieszkaniowe w większości spełniają wymagania dużej części mieszkańców.

5. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

Przez teren Gminy nie przebiegają drogi o znaczeniu krajowym i wojewódzkim. Drogi o znaczeniu ponadlokalnym prowadzą tylko przez obrzeża gminy. Droga wojewódzka nr 162 Płoty -Świdwin -Buślary jest oddalona od Rąbina o 12 km na południe, łączy wieś Sławę (Gmina Świdwin) ze Świdwinem i wsią Nowe Ludzicko. Droga nr 163 Kołobrzeg - Białogard- Połczyn -Zdrój, oddalona od Rąbina na wschód o 11 km, łączy wieś Biernów z Połczynem-Zdrojem i Białogardem. Odległość od Rąbina do stolicy powiatu, Świdwina wynosi 20 km. Na terenie gminy czynne są 2 stacje kolejowe: w Rąbinie oraz w Nielepie.

6. GOSPODARKA

Sytuacja gospodarcza regionu w znaczny sposób wpływa na poziom życia jego mieszkańców. Rąbino to gmina typowo rolnicza, użytki rolne stanowią 56% powierzchni gminy, natomiast lasy zajmują 40% powierzchni.

Tabela 5. Użytki rolne, lasy i grunty leśne

powierzchnia gminy ogółem (w ha)		17968
powierzchnia użytków rolnych ogółem (w ha)		10164
w tym	grunty orne (w ha)	8956
	łąki i pastwiska (w ha)	1005
	sady (w ha)	31

	grunty rolne zabudowane (w ha)	172
	powierzchnia lasów i gruntów leśnych (w ha)	6785
	powierzchnia pozostałych gruntów i nieużytków (w ha)	1019

Źródło: Dane UG Rąbino, opracowanie własne

Na koniec 2016 roku zarejestrowane były 253 podmioty gospodarcze. W miejscowości Rąbino znajduje się jedna trzecia wszystkich podmiotów działających w gminie. Największa ilość podmiotów gospodarczych w miejscowości Rąbino reprezentowana jest przez pozostałą działalność, następnie przemysł i budownictwo, a najmniej jednostek gospodarczych jest w rolnictwie, leśnictwie, łowiectwie i rybactwie.

7. EDUKACJA I KULTURA

Na terenie gminy Rąbino funkcjonują dwie placówki oświatowe tj. Zespół Szkół w Rąbinie, Szkoła Podstawowa w Nielepie.

W skład **Zespołu Szkół w Rąbinie** wchodzi: Publiczne Gimnazjum liczące w roku szkolnym 2016/17 – 108 uczniów, Szkoła Podstawowa (137 uczniów) oraz Gminne Przedszkole (41 dzieci) - liczba miejsc 70. Od 1 września 2017 r. sieć szkół i gimnazjów będzie dostosowywana do nowego ustroju szkolnego. Funkcjonujące dotychczas w Zespole Szkół w Rąbinie, Publiczne Gimnazjum zostaje z dniem 1 września 2017 r. włączone do ośmioletniej Szkoły Podstawowa im. Adama Mickiewicza w Rąbinie.

Zespół Szkół, w skład którego dotychczas wchodzi Szkoła Podstawowa im. Adama Mickiewicza, Publiczne Gimnazjum i Przedszkole Gminne, z dniem 1 września 2017r. przekształca się w Zespół Szkół, składający się z ośmioletniej Szkoły Podstawowej im. Adama Mickiewicza oraz Przedszkola Gminnego z siedzibą Rąbino 57.

Zespół Szkół jest nowoczesną szkołą, a sale lekcyjne wyposażone są w atrakcyjne pomoce dydaktyczne, zachęcające dzieci i młodzież do nauki. Hala sportowa z zapleczem, tj. szatnie dla dziewcząt i chłopców, prysznice, pomieszczenia na sprzęt sportowy, zaplecze socjalne umożliwiają dzieciom optymalny rozwój fizyczny. Przy szkole zlokalizowane jest także wielofunkcyjne boisko o nawierzchni sztucznej z boiskami do gry w piłkę siatkową, ręczną, tenisa ziemnego, koszykówkę oraz piłkę nożną. Ponadto znajduje się skocznia w dal, stanowisko do rzutu kulą oraz tereny rekreacyjne.

Na terenie gminy funkcjonuje także **Szkoła Podstawowa w Nielepie**, licząca sobie w roku szkolnym 2013/2014 – 49 uczniów oraz oddział przedszkolny, w którym znajduje opiekę 10

dzieci. Szkoła Podstawowa z siedzibą w Nielepie 38, 78-331 Rąbino z dniem 1 września 2017 r., staje się ośmioletnią szkołą podstawową.

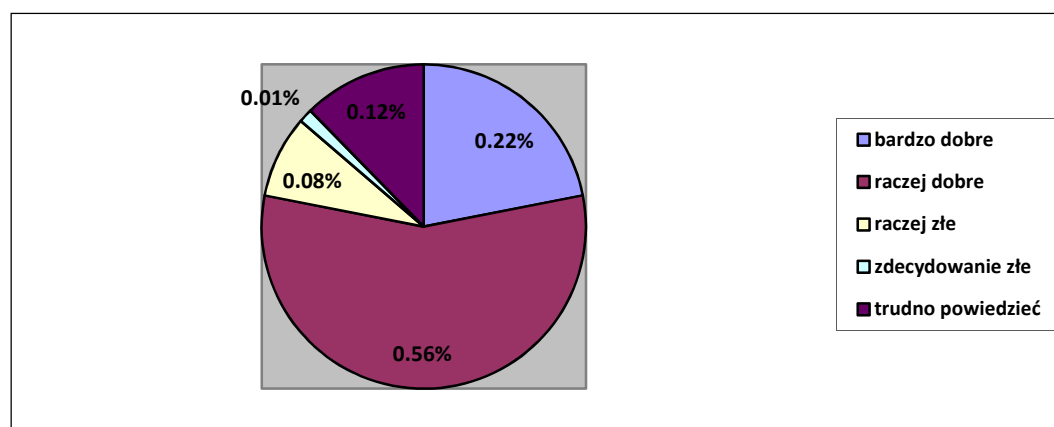
W budynku szkoły znajdują się klasy lekcyjne, pracownia komputerowa, sala gimnastyczna, gabinet pielęgniarki, pokój nauczycielski, pomieszczenia dla obsługi. Przy szkole zlokalizowane jest boisko do siatkówki i mini piłki nożnej, skocznia w dal, tereny rekreacyjne, plac zabaw. W szkole funkcjonuje także biblioteka posiadająca w swoich zasobach prawie 3 tys. woluminów w tym: słowniki, encyklopedie, lektury szkolne, literatura piękna.

Uczniowie zamieszkali poza siedzibami szkół dowożeni są autobusami szkolnymi stanowiącymi własność gminy.

W szkołach prowadzone jest dożywianie, z którego korzysta w sumie około 60 uczniów. Rodzice uczniów objętych dożywianiem nie ponoszą z tego tytułu żadnych kosztów. Z dożywiania w szkole mogą również korzystać dzieci uczące się w szkołach w ościennych gminach.

W placówkach oświatowych podejmowane są różnorodne działania wychowawcze i profilaktyczne. Wśród nich realizowane są programy i kampanie profilaktyczne związane z profilaktyką uzależnień, profilaktyką przemocy, eliminowaniem zachowań agresywnych, promowaniem zdrowego stylu życia, a także sposobami radzenia sobie w trudnych sytuacjach, wzmacniania podstawowych umiejętności społecznych i tworzenia relacji międzyludzkich. Organizowane są również warsztaty i pogadanki tematyczne na lekcjach wychowawczych (np. z pedagogiem, psychologiem, czy innymi specjalistami). Prowadzone są także akcje szkolne związane z bezpieczeństwem w domu i na ulicy, zagrożeniami, udzielaniem pierwszej pomocy.

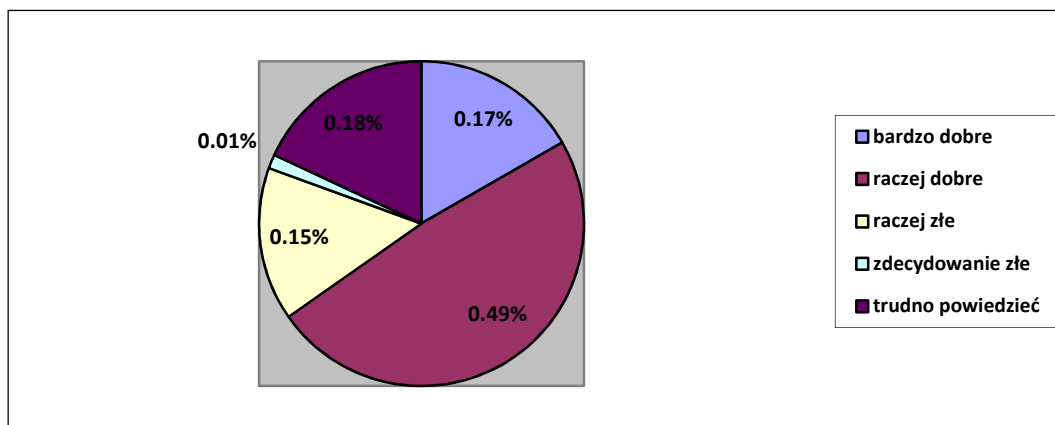
Wykres 4. Dostępność do placówek szkolnych

Źródło: wyniki badań przeprowadzonych na potrzeby Strategii Rozwoju Gminy Rąbino na lata 2014-2022 z perspektywą...

Pozytywnie na temat dostępności placówek szkolnych i przedszkolnych w gminie Rąbino wypowiedziało się prawie 78% respondentów, zastrzeżenia w tej kwestii miało niecałe 10% ankietowanych. Wyniki wskazują, że dwie istniejące w gminie szkoły zaspokajają potrzeby mieszkańców.

Wykres 5. Dostępność do zajęć pozalekcyjnych

Źródło: wyniki badań przeprowadzonych na potrzeby Strategii Rozwoju Gminy Rąbino na lata 2014-2022 z perspektywą...

Warunki życia w gminie pod względem zajęć pozalekcyjnych zostały ocenione jako bardzo dobre przez 16,67% respondentów, jako raczej dobre określiło je 48,61% badanych. Potrzebę usprawnienia działań związanych z zajęciami pozalekcyjnymi dostrzegło niespełna 17% ankietowanych.

8. SPORT, REKREACJA I TURYSTYKA

Propagowany w dzisiejszych czasach zdrowy styl życia obejmuje m.in. właściwe odżywianie, aktywny wypoczynek, w tym uprawianie różnorodnych dyscyplin sportowych. Aktywność fizyczna przyczynia się nie tylko do poprawy ogólnej kondycji organizmu, ale ma także wpływ na takie sfery jak: relacje z innymi ludźmi, postawę, określenie ogólnego szczęścia.

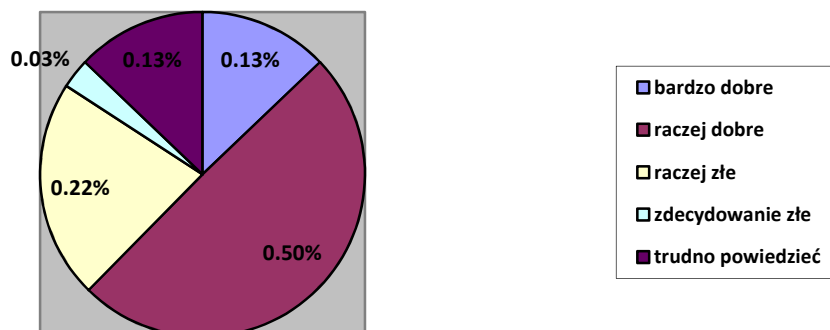
Na terenie gminy Rąbino działalność sportową prowadzi Klub Sportowy – LKS „WICHER” oraz Uczniowski Klub Sportowy „OLIMPUS” przy ZS w Rąbinie.

W Gminie znajduje się następująca baza sportowo-rekreacyjna:

- zespół boisk „ORLIK” w Rąbinie,

- boisko do piłki nożnej – Stadion w Rąbinie,
- boisko wielofunkcyjne przy Zespole Szkół w Rąbinie o sztucznej nawierzchni,
- boisko do piłki ręcznej i koszykówki przy Zespole Szkół w Rąbinie o sztucznej nawierzchni,
- hala sportowa w Zespole Szkół w Rąbinie,
- boisko trawiaste przy pałacu w Rąbinie,
- boisko trawiaste przy Szkole Podstawowej w Nielepie,
- sala gimnastyczna w Szkole Podstawowej w Nielepie,
- boiska w sołectwach: Biernów, Lipie, Świerznica, Batyń, Kłodzino, Jezierzycy, Rąbinko, Gąsków, Stare Ludzicko, Biała Góra, Paszęcin Dąbrowa Białogardzka
- place zabaw w miejscowościach: Batyń, Gąsków, Biała Góra, Głodzino, Nielep, Rąbinko, Świerznica, Lipie, Kłodzino, Rzecino, Jezierzycy, Dąbrowa Białogardzka, Stare Ludzicko, Biernów, Paszęcin, Rąbino, Modrzewiec
- plac zabaw przy Zespole Szkół w Rąbinie
- siłownia plenerowa przy pałacu w Rąbinie.

Wykres 6. Jakość i dostępność oferty sportowo- rekreacyjnej

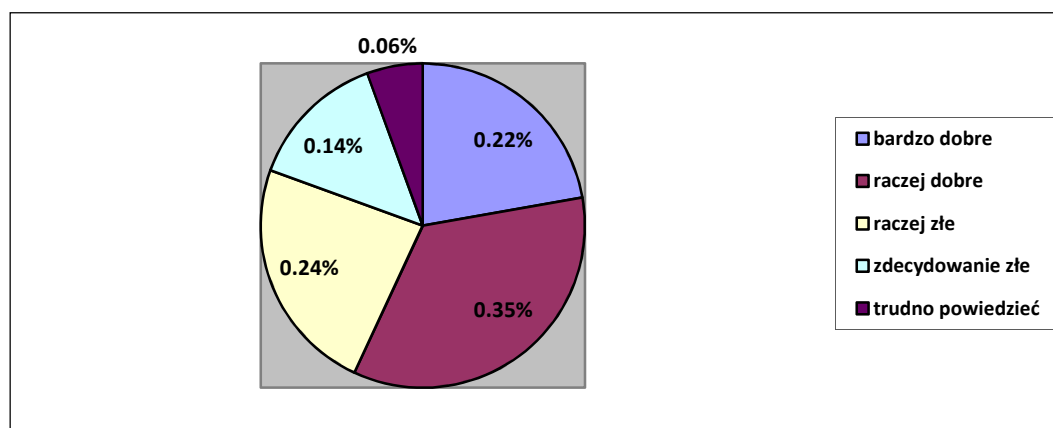
Źródło: wyniki badań przeprowadzonych na potrzeby Strategii Rozwoju Gminy Rąbino na lata 2014-2022 z perspektywą...

Z jakości i dostępności bazy sportowo-rekreacyjnej zadowolonych było 62,5% respondentów, niezadowolonych wykazał 1/4 badanych. Wyniki sugerują, że infrastruktura, kluby i sekcje, a także wydarzenia sportowe są pozytywnie postrzegane przez mieszkańców gminy.

9. OCHRONA ZDROWIA

Zadania służby zdrowia w dziedzinie leczenia na terenie gminy realizuje Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej AL-MED położony w miejscowości Rąbino, który zapewnia pomoc w zakresie podstawowej opieki medycznej. Jest tu lekarz rodzinny, stomatolog, pielęgniarki (szkolna, środowiskowa, środowiskowo-położna). Usługi świadczone są dla 2600 osób. Raz w tygodniu świadczone są usługi w zakresie pobierania materiału do badań: mocz, krew. Ponadto mieszkańcy gminy korzystają z porad lekarzy specjalistów głównie w sąsiadujących gminach – Połczyn Zdrój, Świdwin, Białogard oraz mają dostęp do zamkniętej opieki zdrowotnej w Powiatowym Szpitalu w Połczynie Zdroju. W gminie działa również punkt apteczny.

Wykres 7. Dostępność do opieki zdrowotnej

Źródło: wyniki badań przeprowadzonych na potrzeby Strategii Rozwoju Gminy Rąbino na lata 2014-2022 z perspektywą...

Dostępność opieki zdrowotnej została oceniona przez 22,22% respondentów bardzo dobrze i przez 34,72% raczej dobrze, a przez 37,5% ankietowanych raczej źle lub zdecydowanie źle. 5,56% badanych wstrzymało się od głosu. Zdania na temat dostępności opieki zdrowotnej w gminie Rąbino są podzielone, znaczna część mieszkańców oczekuje podjęcia stosownych działań w obszarze jakości i dostępności opieki zdrowotnej.

10. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

W 2016 r. na terenie powiatu świdwińskiego stwierdzono 676 przestępstw, natomiast na terenie gminy Rąbino 36, co daje 5,3 % udziału tych przestępstw.

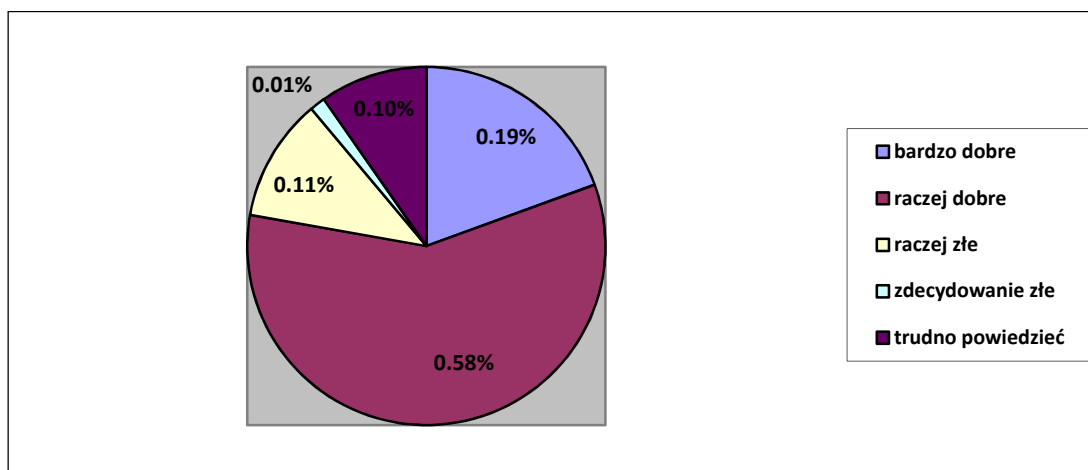
Najliczniejszą grupę przestępstw stanowiły przestępstwa przeciwko mieniu – 69 % (kradzieże mienia ruchomego, kradzieże z włamaniem, zniszczenie lub uszkodzenie mienia). Drugą grupą, pod względem ilości popełnionych przestępstw (8,3%) stanowiły przestępstwa

w ruchu drogowym (nietrzeźwi kierujący pojazdami mechanicznymi, innymi pojazdami, wypadki drogowe). Trzecią grupę przestępstw (5,6%) stanowiły przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu (pobicia, uszkodzenia ciała,). Pozostałe 17,1% ogółu wszystkich popełnionych przestępstw to pojedyncze zdarzenia z różnych kategorii kodeksu karnego i ustaw szczególnych.

Ponadto w 2016 r. Policja przeprowadziła 27 postępowań wyjaśniających w sprawach o wykroczenia :

- wnioski o ukaranie do sądu - 15,
- wnioski o umorzenie postępowań z powodu niewykrycia sprawcy - 8,
- umorzenia z braku znamion wykroczenia - 2,
- sprawy załatwione w postępowaniu mandatowym - 2 .

Wykres 8: Bezpieczeństwo publiczne

Źródło: wyniki badań przeprowadzonych na potrzeby Strategii Rozwoju Gminy Rąbino na lata...

Bardzo znaczna część respondentów (59%) określiła, iż warunki życia na terenie Gminy Rąbino pod względem bezpieczeństwa są bardzo dobre i raczej dobre (19%). Można więc wnioskować, iż mieszkańcy czują się bezpiecznie w swojej gminie.

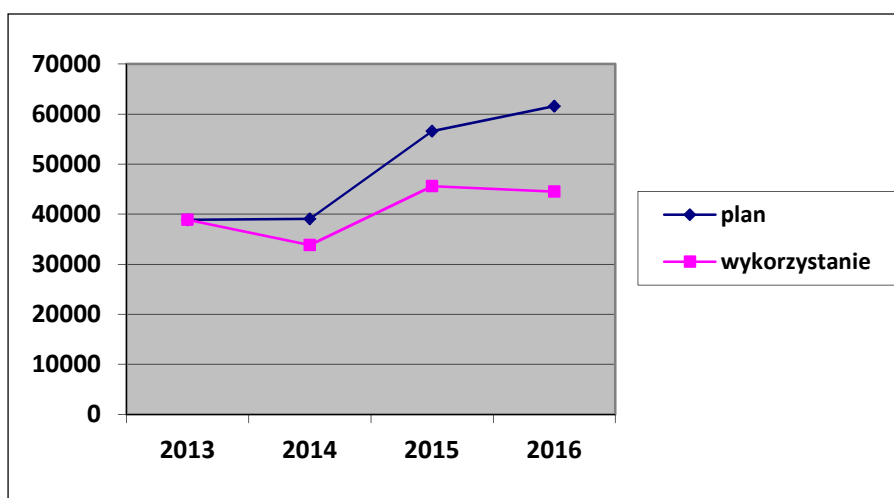
11. PROBLEMY UZALEŻNIEŃ I PRZEMOCY W RODZINIE

Alkoholizm, narkomania i przemoc w rodzinie należą do najważniejszych problemów społecznych, gdyż zjawiska te powodują szkody we wszystkich sferach życia człowieka i ma istotny wpływ na poczucie bezpieczeństwa społecznego.

Z ponad 392 beneficjentów Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rąbinie w 2016 r. - 25 rodzin ubiegających się o pomoc, swoją trudną sytuację życiową tłumaczyło problemem alkoholowym, natomiast w 2015 roku o problemie mówiło 12 rodzin. Rodziny dotknięte uzależnieniem mogą liczyć na wsparcie psychologa w punkcie konsultacyjnym w GOPS Rąbino. W roku 2015 ze wsparcia psychologa skorzystało 50 osób, natomiast w 2016 r. (6 miesięcy) z tej formy skorzystało 20 rodzin. Punkt działał dwa razy w miesiącu po 8 godzin. Najczęściej zgłaszanym problemem było uzależnienie współmałżonka, innego członka rodziny. Osoby te sygnalizowały problemy emocjonalne wynikające ze wspólnego zamieszkiwania z osobą uzależnioną. W mechanizmie błędnego koła uzależnienia pojawiają się wtórne problemy związane z nastrojem, w tym depresja. Konsultacje miały na celu stabilizację obecnej sytuacji oraz motywowanie do zmian i naukę stawiania celów.

W 2016r w na terenie gminy Rąbino w Zespole Szkół Publicznych w Rąbinie prowadzona była grupa terapeutyczna pod nazwą „Uzależnienie i współuzależnienie w ujęciu rodziny, jako systemu”. Zajęcia odbywały się trzy razy w miesiącu po 3 godziny-łącznie w miesiącu 9 godzin. W zajęciach uczestniczyło 32 uczniów, ich rodziny, nauczyciele, pedagog. Zajęcia grupowe realizowane były zgodnie z planem opracowanym we wcześniejszym warsztacie terapeutycznym pod kątem dziecka będącego w rodzinie z problemem alkoholowym. Dla każdego dziecka została przeprowadzona wstępna diagnoza, rozpoznanie współuzależnienia, w ramach terapii pogłębionej dzieci kontynuowały poznane ćwiczenia, które miały na celu wspieranie postawy antyalkoholowej i wzmacniały pozytywne myślenie, prace nad emocjami.

Wykres 9. Środki finansowe przeznaczone na działania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi

Źródło: dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rąbinie

Osoby dotknięte problemem uzależnień korzystają z Poradni Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnień w Białogardzie, w Świdwinie lub w Połczynie Zdroju. Placówki o takim profilu nie ma na terenie gminy Rąbino – jest to zakres działania powiatów.

Pacjenci kierowani są na leczenie uzależnienia w systemie zamkniętym do Wojewódzkiego Ośrodka Terapii Uzależnienia od Alkoholu i Współuzależnienia w Stanominie.

Poniższa tabela przedstawia działania Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na przestrzeni ostatnich czterech lat. Analizując tabelę zauważa się, że w roku 2015 liczba wniosków złożonych do GK ds.RPA w Gminie Rąbino w sprawie podjęcia działań w zakresie leczenia odwykowego osoby uzależnionej była znacznie mniejsza niż w latach 2013 czy 2014 roku. W roku 2016 liczba ta nieznacznie wzrosła w porównaniu do 2015 roku. Do GK ds. RPA wpływają głównie wnioski składane przez rodziny osób uzależnionych nie będących klientami pomocy społecznej.

Tabela 6. Działania podejmowane przez Gminną Komisję ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ GKds.RPA	2013	2014	2015	2016
Liczba posiedzeń GKds.RPA	14	13	9	12
Liczba złożonych wniosków	24	30	6	9
w tym: rodzin osób nadużywających alkoholu	11	12	3	3
w tym: GOPS w Rąbinie	3	8	0	1
w tym: Policję	5	10	1	4
w tym: kuratorów	4	0	2	1
w tym: Sąd Rodzinny	1	0	0	0
Liczba osób wezwanych na posiedzenie komisji	24	27	6	9
Liczba osób, które zgłosiły się na posiedzenie komisji	14	11	5	7
Liczba przeprowadzonych	14	11	5	15

rozmów motywujących do podjęcia leczenia				
Liczba przeprowadzonych rozmów wychowawczych na temat poprawnego funkcjonowania rodziny	6	7	5	15
Liczba wniosków złożonych do Sądu o zobowiązanie do leczenia w systemie stacjonarnym	2	2	2	0
Liczba osób poddanych badaniom biegłym w celu określenia uzależnienia od alkoholu	4	8	3	0

Wobec osób uzależnionych będących klientami GOPS, pracownicy socjalni prowadzą szeroką pracę socjalną polegającą na motywowaniu do podjęcia leczenia odwykowego, pomagają w załatwieniu skierowań i wyznaczeniu terminów leczenia stacjonarnego, informują o możliwości podjęcia leczenia w poradniach uzależnień na terenie powiatu, motywują do skorzystania ze wsparcia psychologa w punkcie konsultacyjnym, prowadzą rozmowy wspierające dla osób po zakończonym leczeniu odwykowym oraz ich rodzin, motywują do utrzymywania trzeźwości, prowadzą akcje informacyjną na temat szkodliwości alkoholu, rozdają ulotki podczas lokalnych pikników i festynów rodzinnych.

Dane statystyczne uzyskane z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej jednoznacznie wskazują, że alkoholizm jest jedną z głównych przyczyn dezorganizacji życia rodzinnego i społecznego. Pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rąbinie często pozostają bezradni wobec rozmiaru zjawiska. Podejmowane przez Sąd i Komisję ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działania nie uzyskują oczekiwanych rezultatów. Ośrodek ma świadomość, że także inne problemy takie jak bezrobocie, ubóstwo, problemy wychowawcze oraz przemoc to wynik picia alkoholu w sposób szkodliwy. Powyższe ma decydujące znaczenie w podejmowanych przez nas działaniach. Rozległość i różnorodność problemów psychospołecznych dzieci i ich rodzin, które wynikają z nadużywania alkoholu przez jednego z członków rodziny stwarza potrzebę wprowadzenia dodatkowych działań w zakresie pracy z dziećmi i rodziną. Aby eliminować niekorzystny wpływ alkoholizmu na mieszkańców Gminy Rąbino, konieczne jest prowadzenie działań o charakterze profilaktycznym oraz różnych form promocji zdrowego stylu życia.

Lokalne zagrożenia społeczne na terenie Gminy Rąbino

Gminę Rąbino zamieszkuje 3.819 mieszkańców. Dominującą grupą wiekową są mieszkańcy w wieku produkcyjnym (od 18-64 lat) tj. 2358 osób, z czego kobiety stanowią 43,30% (dane Urzędu Gminy Rąbino- ewidencja ludności).

W rozumieniu *ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie* przemocą w rodzinie jest jednorazowe albo powtarzające się umyślnie działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

W przemocy domowej najbardziej istotna jest demonstracja i wykorzystanie siły lub władzy w sposób, który jest krzywdzący dla innych członków rodziny. Na przemoc w rodzinie można spojrzeć z perspektywy prawnej, moralnej, społecznej i psychologicznej.

Z obserwacji wynika, iż ofiarami przemocy są na ogół kobiety i dzieci, są to osoby słabe fizycznie, psychicznie, o niskim poczuciu własnej wartości, w jakiegokolwiek sposób zależne od sprawcy.

Wielu ofiarom udaje się przeciwstawić sprawcy, niemniej jednak większość potrzebuje pomocy innych, bez tego sama nigdy nie zdobędzie się na odwagę, żeby zapobiec stosowaniu wobec niej przemocy.

Na terenie Gminy Rąbino przemoc w rodzinie najczęściej występuje w rodzinach najuboższych w miejscowościach popegeerowskich i jest powiązana z alkoholizmem, niskimi dochodami finansowymi na członka rodziny, biedą, niskim wykształceniem, małą świadomością społeczną. Przypadki znęcania najczęściej odbywają się w domach rodzinnych, w zamkniętym kręgu osób, gdzie świadkami są jedynie członkowie rodziny tj. małżonkowie, dzieci, rodzeństwo, bliskie osoby, którym ofiara się zwierza. Praktycznie ofiary przemocy boją się, a najczęściej wstydzą się o tym mówić i rozgłaszać. Również trudno jest im w tych sprawach zeznawać w sądzie i dlatego wolą, aby przemoc ta trwała. Tylko bardzo zdeterminowane ofiary przemocy decydują się na jej przerwanie poprzez zgłoszenie tego faktu odpowiednim organom.

Najczęściej występującą przyczyną występowania przemocy w rodzinie jest nadużywanie alkoholu, który całkowicie zakłóca komunikację w rodzinie i wpływa destruktywnie na funkcjonowanie całej rodziny.

W 2015 roku na 17 założonych Niebieskich Kart w 14 przypadkach jedną z głównych przyczyn występowania przemocy w rodzinie był problem z nadużywaniem alkoholu przez

jednego z członków rodziny. Nadużywanie alkoholu jest, więc traktowane jako czynnik ryzyka pojawienia się przemocy w rodzinie. Współwystępowanie przemocy w rodzinie i alkoholu można tłumaczyć społecznym dziedziczeniem zachowań agresywnych i wzorców picia. Dorosła osoba może pamiętać, jak w dzieciństwie była bita przez pijanych rodziców lub jak rodzice bili się, kiedy jedno albo obydwójce byli pod wpływem alkoholu.

W roku 2016 zmalała liczba nowych interwencji, co jednak nie powinno przesądzać o zmniejszeniu zagrożenia przemocą domową.

Tabela 7. Działania Zespołu Interdyscyplinarnego

Liczba założonych Niebieskich Kart w Gminie Rąbino			
Rok	ogółem	założonych przez Policję	założonych przez pracowników socjalnych
2013	20	18	2
2014	20	16	4
2015	17	14	3
2016	3	1	2

Funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Rąbino w 2016r			
liczba posiedzeń zespołu interdyscyplinarnego	3		
liczba utworzonych grup roboczych	13		
liczba posiedzeń grup roboczych	23		
liczba rodzin objętych pomocą grup roboczych	13		
liczba osób objętych pomocą grup roboczych	ogółem	50	
	w tym kobiety	ogółem	14
		w tym niepełnosprawne	2
		w tym starsze	2

	w tym mężczyźni	ogółem	22
		w tym niepełnosprawne	5
		w tym starsze	3
	w tym dzieci	ogółem	14
		w tym niepełnosprawne	0
liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa	ogółem		33
	w tym	psychologicznego	11
		prawnego	13
		socjalnego	4
		zawodowego i rodzinnego	5

Źródło: opracowanie własne, dane GOPS Rąbino

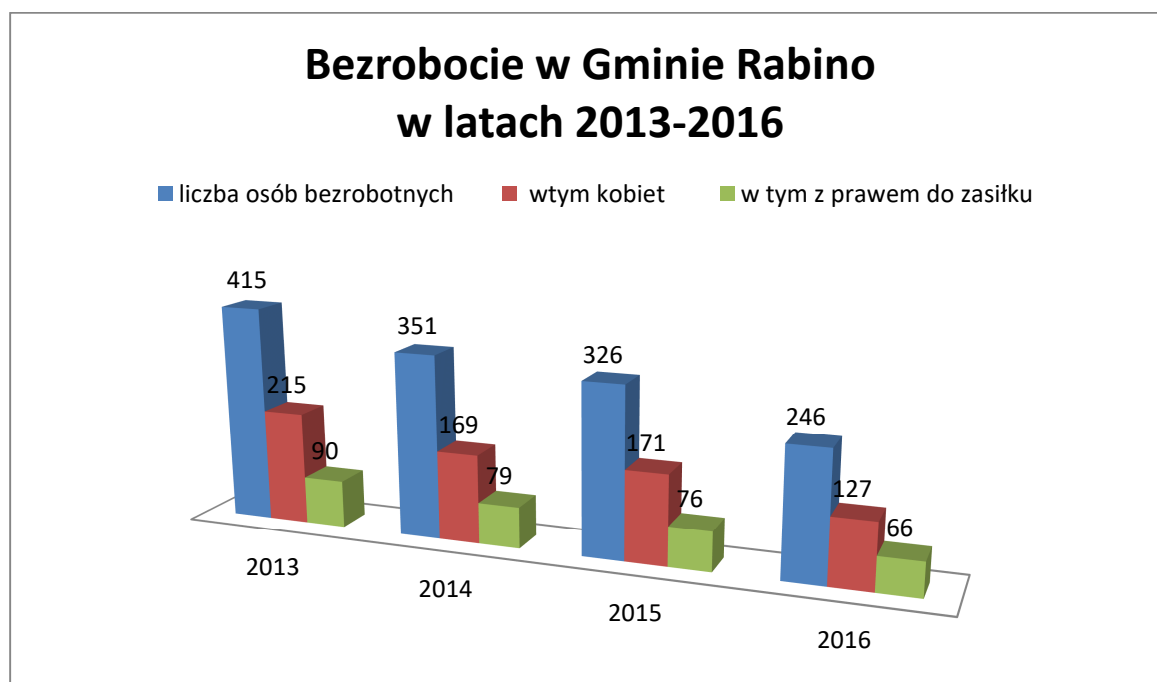
Z zebranych informacji wynika, że na przestrzeni lat 2013- 2015 ilość zgłaszanych problemów przemocy w rodzinie kształtował się na podobnym poziomie, sukcesywnie prowadzone były działania zarówno na rzecz osób dotkniętych przemocą jak również osób stosujących tę przemoc. W roku 2016 nastąpił znaczny spadek prowadzonych spraw, co jednak nie daje gwarancji na zmniejszenie problemu. W kolejnych latach należy szczególnie monitorować i podejmować działania w zakresie przemocy domowej.

12. BEZROBOCIE

Przemiany społeczno – gospodarcze zachodzące w kraju wpłynęły niekorzystnie na sytuację mieszkańców gminy Rąbino poprzez m.in. nasilenie się wielu drażliwych kwestii społecznych. Bezrobocie jest rozumiane jako zjawisko towarzyszące gospodarce rynkowej i oznacza brak pracy zarobkowej dla osób zdolnych do jej wykonywania i deklarujących chęć jej podjęcia. Okres bezrobocia członka rodziny jest dla wielu gospodarstw domowych szczególnie trudny. W szybkim czasie pojawiają się kłopoty finansowe, rodzi się konieczność szukania doraźnych metod poprawy sytuacji ekonomicznej rodziny. Brak zatrudnienia negatywnie wpływa nie tylko na ekonomiczną kondycję rodzin, ale także na pozamaterialne kwestie życia rodzinnego. Przymusowe pozostawanie bez pracy oraz niemożność znalezienia ponownego zatrudnienia powoli i systematycznie pozbawiają bezrobotnego poczucia własnej wartości. Stres i utrata stabilizacji powodują często niemożność podejmowania racjonalnych decyzji. Pojawia się apatia i zniechęcenie. Okres bezrobocia oznacza radykalną zmianę rozkładu czasu w ciągu dnia. Bezrobotni mężczyźni często sięgają po używki, głównie w celu rozładowania stresu. Osoby o niewielkich szansach na rynku pracy (brak kwalifikacji,

zaawansowany wiek) dostrzegają raczej nadmiar wolnego czasu i rodzące się przygnębienie, a rozczarowanie lub stres próbują zagłuszyć alkoholem lub nikotyną. Złe warunki materialne są jednym z głównych czynników wywołujących stany depresyjne związane z poczuciem braku stabilizacji bezpieczeństwa społecznego.

Wykres 10. Bezrobocie w latach 2013-2016

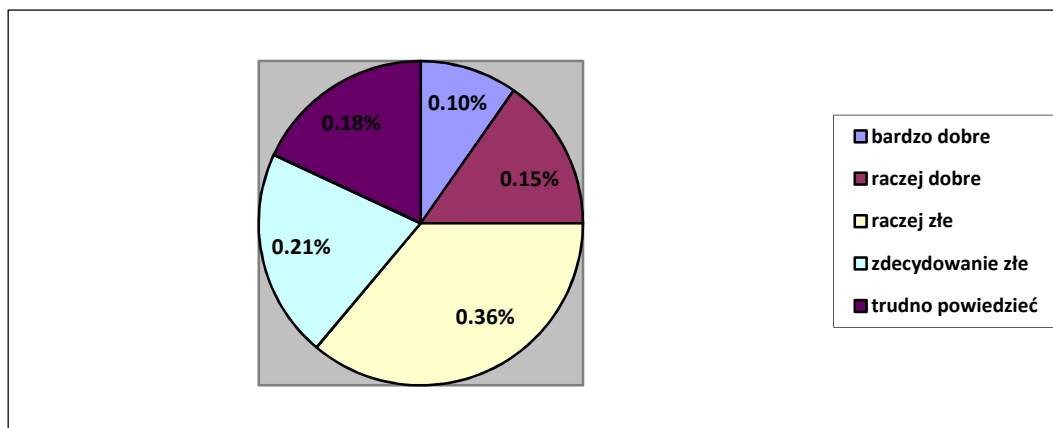

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Świdwinie.

Dokonujące się w ciągu ostatnich lat przekształcenia strukturalne i gospodarcze miały ogromny wpływ na sytuację ekonomiczną mieszkańców gminy Rąbino. Likwidacja Państwowych Gospodarstw Rolnych oraz słabnąca kondycja gospodarstw indywidualnych przyczyniły się do zubożenia mieszkańców i znacznego wzrostu bezrobocia. Obecnie na dzień 31.12.2016 r. zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Świdwinie jest 252 osoby, z czego 126 to kobiety oraz w tym 57 osób posiada prawo do zasiłku dla bezrobotnych.

Mimo zauważalnej od kilku lat spadku liczby osób bezrobotnych skala i struktura bezrobocia przerasta w gminie możliwość udzielenia pomocy.

Wykres 11. Warunki życia w gminie pod względem stopy życiowej

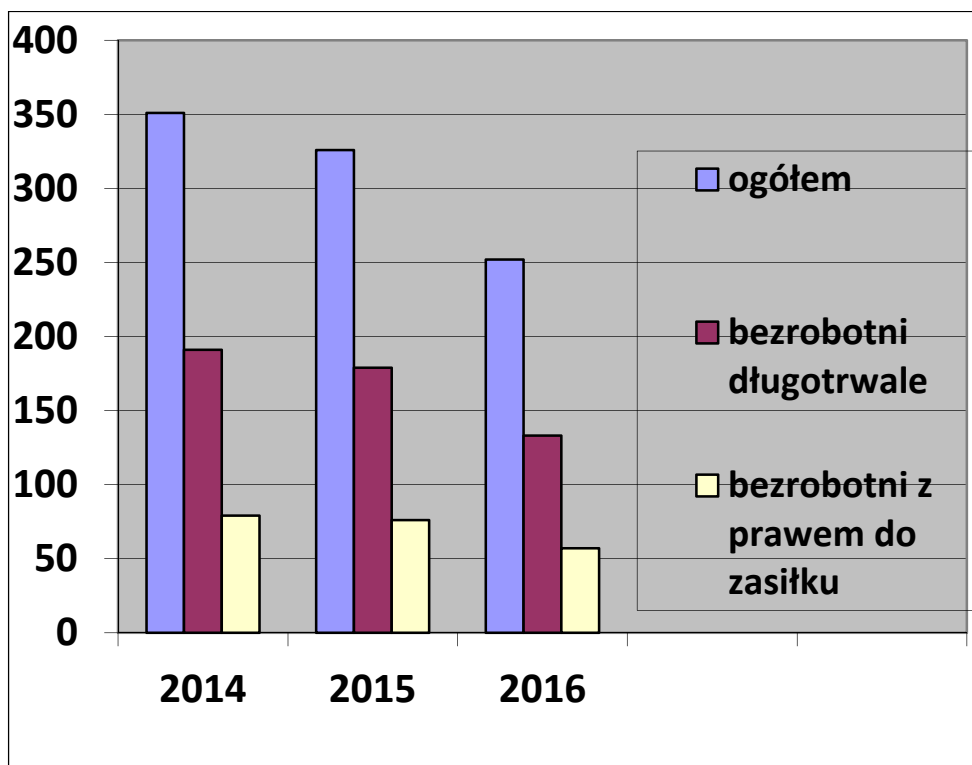

Źródło: wyniki badań przeprowadzonych na potrzeby Strategii Rozwoju Gminy Rąbino na lata 2014-2022 z perspektywą...

Ponad połowa respondentów (57%) uważa, że warunki życia w gminie pod względem stopy życiowej jej mieszkańców są złe. Tylko 1 wykazała zadowolenie z obecnej sytuacji. Powyższe opinie mogą wynikać z wysokiego poziomu bezrobocia na terenie gminy. Najszybciej znajdują pracę osoby z wyższym wykształceniem. Niskie lub nieadekwatne do potrzeb lokalnego rynku pracy wykształcenie poważnie zmniejsza szanse na zatrudnienie. Osoby bezrobotne z uwagi na brak wystarczających środków finansów, bariery przestrzenne i instytucjonalne mają trudności ze zmianą lub uzupełnieniem swoich kwalifikacji. Praca „na czarno” jest dla bezrobotnych często jedyną możliwością znalezienia zatrudnienia. Nielegalne zatrudnienie podejmują najczęściej osoby o niskich bądź średnich kwalifikacjach, które występuje wśród wszystkich kategorii wiekowych. Bezrobotni podejmują najczęściej nielegalną pracę w sektorze rolnym, budownictwie, przemyśle lekkim, drobnych usługach i w stolarstwie. Główną przyczyną podjęcia tego typu zatrudnienia jest ze strony pracownika chęć poprawy sytuacji materialnej, brak możliwości znalezienia pracy legalnej, a ze strony pracodawcy obniżenie kosztów pracy. Praca w szarej strefie może wiązać się z trudnymi warunkami, niezgodnymi z normami bezpieczeństwa. Ze względu na obawy pracowników o utratę nawet takiej formy zatrudnienia, trwają oni często w sytuacji uwłaczającej godności, bez ubezpieczenia, bez przyszłości.

Sprawami bezrobocia i przeciwdziałaniem temu zjawisku na terenie gminy Rąbino zajmuje się Powiatowy Urząd Pracy w Świdwinie. Działania tej instytucji nie są jednak do końca skuteczne, ze względu na niewielki przyrost nowych miejsc pracy oraz brak firm realizujących formę zatrudniania socjalnego, która jest szczególnie korzystna w przypadku osób wykluczonych społecznie lub zagrożonych tym zjawiskiem.

Wykres 12. Struktura bezrobocia w Gminie Rąbino w latach 2014-2016

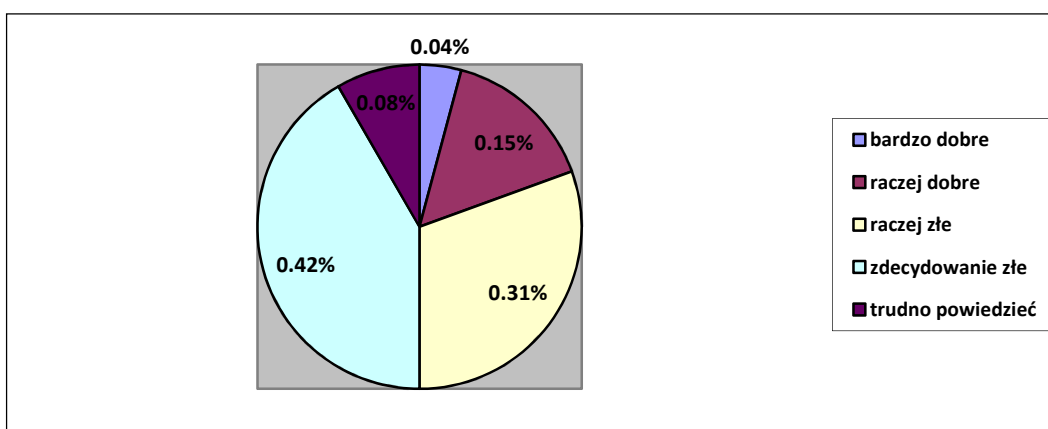
Źródło: dane GUS

Analizując powyższe dane można stwierdzić, że na przestrzeni omawianych lat liczba osób zarejestrowanych w PUP nieznacznie waha się, przy czym największe bezrobocie wystąpiło w 2010 roku.

Poziom wykształcenia wpływa na czas pozostawania bez pracy. Największe bezrobocie występuje wśród osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym oraz zasadniczym zawodowym. W grudniu 2016 roku w gminie Rąbino najwyższy poziom bezrobocia (ogółem 252 bezrobotnych) był wśród osób długotrwale bezrobotnych (133 osoby), do 30 roku życia (68 osób), powyżej 50 roku życia (65 osób). Stopa bezrobocia w całym powiecie świdwińskim wyniosła 17,9%. Długotrwale bezrobotni stanowią 53 % bezrobotnych, do 30 roku życia stanowią 27 % bezrobotnych, 26 % to osoby powyżej 50 roku życia. Głównym problemem bezrobocia jest brak miejsc pracy na terenie gminy oraz w jej

otoczeniu (bezrobocie jawne i ukryte), niskie kwalifikacje. Problemem społecznym jest także niż demograficzny.

Wykres 13. Możliwości znalezienia pracy w Gminie Rąbino – w opinii mieszkańców

Źródło: wyniki badań przeprowadzonych na potrzeby Strategii Rozwoju Gminy Rąbino na lata 2014-2022 z perspektywą...

72,23% respondentów źle oceniło warunki życia w gminie pod względem możliwości znalezienia lub zmiany pracy na terenie gminy. Wysoka stopa bezrobocia w gminie Rąbino od lat utrzymuje się na wysokim poziomie i wynika m. in. z restrukturyzacji gospodarki, regresu gospodarczego oraz braku kapitału inwestycyjnego.

13. SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Niepełnosprawność to słabość, ograniczenie psychofizyczne uniemożliwiające pełnie fizycznego, psychicznego i duchowego funkcjonowania. Powoduje upośledzenie wszystkich do pewnego stopnia, obszarów życia człowieka. Zakres konsekwencji zależy od rodzaju niepełnosprawności, stopnia uszkodzenia danego narządu i wieku osoby niepełnosprawnej.

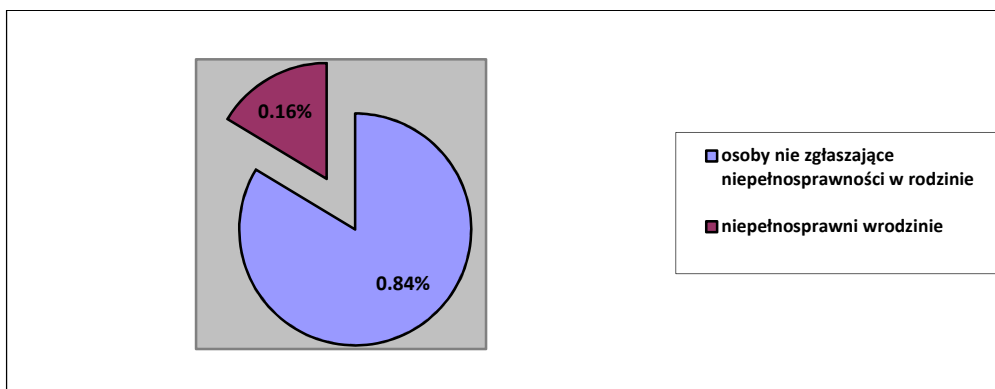
Przyjmuje się, że w procesie przystosowania do życia z niepełnosprawnością istotną rolę odgrywają czynniki psychologiczne i społeczne.

Długotrwałe np. zablokowanie potrzeb, zwłaszcza potrzeby bezpieczeństwa, niezależności, poczucia własnej wartości, samorealizacji, wyzwala stany stresowe,

frustracyjne i leki. Jest to dysfunkcja niezależna od woli człowieka powodująca trudności w porozumiewaniu się ze społeczeństwem, a co za tym idzie izolację, kompleksy, strach przed nowościami np. technicznymi znacznie ułatwiającymi życie i kontakt z otoczeniem. Osoby niepełnosprawne przeważnie nie mają pracy, czyli nie funkcjonują w społeczeństwie, czują się niepotrzebne i odrzucone, nie mają stałych dochodów i żyją na granicy ubóstwa.

Niepełnosprawność jest jednym z powodów udzielania pomocy społecznej. Według informacji Ośrodka Pomocy Społecznej w Rąbinie, z tytułu niepełnosprawności w roku 2016 przyznano świadczenia dla 62 osób, którzy stanowią 15,82 % beneficjentów Ośrodka.

Wykres 14 . Niepełnosprawni wśród klientów pomocy społecznej

Źródło: opracowanie własne, dane GOPS w Rąbinie

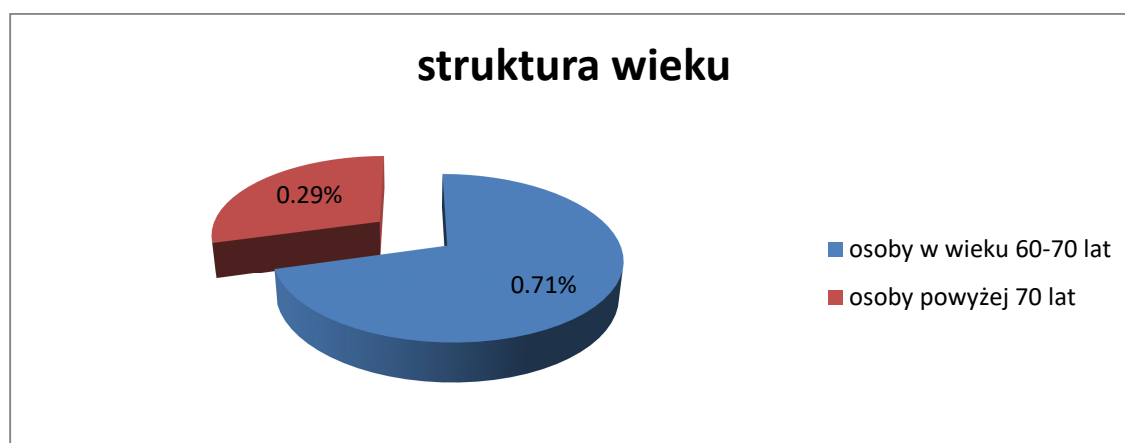
Polityka wobec osób starszych określana jest jako polityka realizacji interesów osób starszych. Dotyczy potrzeb i warunków bytu ludzi starszych i ma na celu te działania, które w sposób planowy i celowy mają wpłynąć na poprawę sytuacji życiowej starszych ludzi. Służy temu system świadczeń związanych z zabezpieczeniem społecznym. Polityka społeczna zakłada działania na rzecz praw tej kategorii ludzi. Dotyczy to oświaty, kultury, ochrony zdrowia, organizacji czasu wolnego, ochrony pracy ludzi starszych, pomocy obłożnie chorym, pracy socjalnej z osobami starszymi, kształtowania odpowiednich warunków mieszkaniowych, pomocy instytucjonalnej oraz warunków materialnych seniorów.

Polityka społeczna uwzględniając prawa człowieka starszego uwzględniać powinna przede wszystkim jego godność. Stosunek do człowieka starszego jest miarą humanistycznych stosunków w społeczeństwie.

Na terenie Gminy Rąbino według stanu na 31.12.2016 r. na 888 mieszkańców w wieku powyżej 60 lat – 369 osoby znajdują się w wieku powyżej 70 lat. Przy obniżającym się

zaangażowaniu rodzin w opiekę nad seniorami, może to w przyszłości skutkować koniecznością organizowania wsparcia dla osób starszych.

Wykres 15. Mieszkańcy w wieku powyżej 60 lat

Źródło- dane Urząd Gminy Rąbino – opracowanie własne

14. BEZDOMNOŚĆ

Termin „bezdomność” – wbrew swej pozornej oczywistości znaczeniowej, nastrocza wiele problemów definicyjnych. Badacze zjawiska bezdomności, a także praktycy rozwiązujący problemy osób bezdomnych, przyjmowali definicję tego pojęcia w zależności od własnych doświadczeń i potrzeb związanych z realizacją konkretnych badań czy projektów.

Bezdomność w ujęciu socjologicznym jest problemem społecznym charakteryzującym się brakiem stałego miejsca zamieszkania, natomiast w ujęciu psychologicznym to kryzysowy stan egzystencji osoby nie posiadającej faktycznego miejsca zamieszkania, pozbawionej środków niezbędnych by zaspokoić elementarne potrzeby, trwale wykorzenionej ze środowiska i akceptującej swoją rolę społeczną.

Istnieje również definicja prawna zawarta w ustawie o pomocy społecznej. Zgodnie z nią za osobę bezdomną uważa się „osobę niezamieszkującą w lokalu mieszkalnym w rozumieniu przepisów o ochronie praw lokatorów i mieszkaniowym zasobie gminy i nie zameldowaną na pobyt stały, w rozumieniu przepisów o ewidencji ludności i dowodach

osobistych, a także osobą nie zamieszkującą w lokalu mieszkalnym i zameldowaną na pobyt stały w lokalu, w którym nie ma możliwości zamieszkania”.

Zjawisko bezdomności uwarunkowane jest wieloczynnikowo, między innymi poprzez zmniejszoną zdolność do samodzielnego życia i radzenia sobie. Poddania się wymaganiom współczesnego społeczeństwa, niewielką odporność na sytuacje trudne, czy też marginalizację społeczną.

Główne przyczyny bezdomności to:

- przyczyny społeczne – bezrobocie, likwidacja hoteli robotniczych, brak opieki nad wychowankami domów dziecka po ukończeniu 18 roku życia, brak miejsc w domach pomocy społecznej dla osób starszych, rozluźnienie czy rozpad więzi rodzinnych,
- patologie i choroby – alkoholizm, narkomania, prostytutka, przestępczość, znęcanie się nad rodziną,
- uwarunkowania psychologiczne – wybór innego stylu życia,
- regulacje prawne- możliwość eksmisji bez wskazania lokalu socjalnego.

Tabela 8. Pomoc udzielona osobom bezdomnym w latach 2013-2016

	2013	2014	2015	2016
liczba rodzin	2	0	5	5
liczba osób w rodzinach	2	0	5	5

Źródło: dane GOPS- opracowanie własne

Bezdomność na terenie Gminy Rąbino jest jedynie zjawiskiem i nie urasta do rangi problemu społecznego. Pomoc osobom bezdomnym i zagrożonym bezdomnością z terenu gminy świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rąbinie. Przybiera ona głównie formę wsparcia rzeczowego (odzież, posiłek) oraz schronienia,.

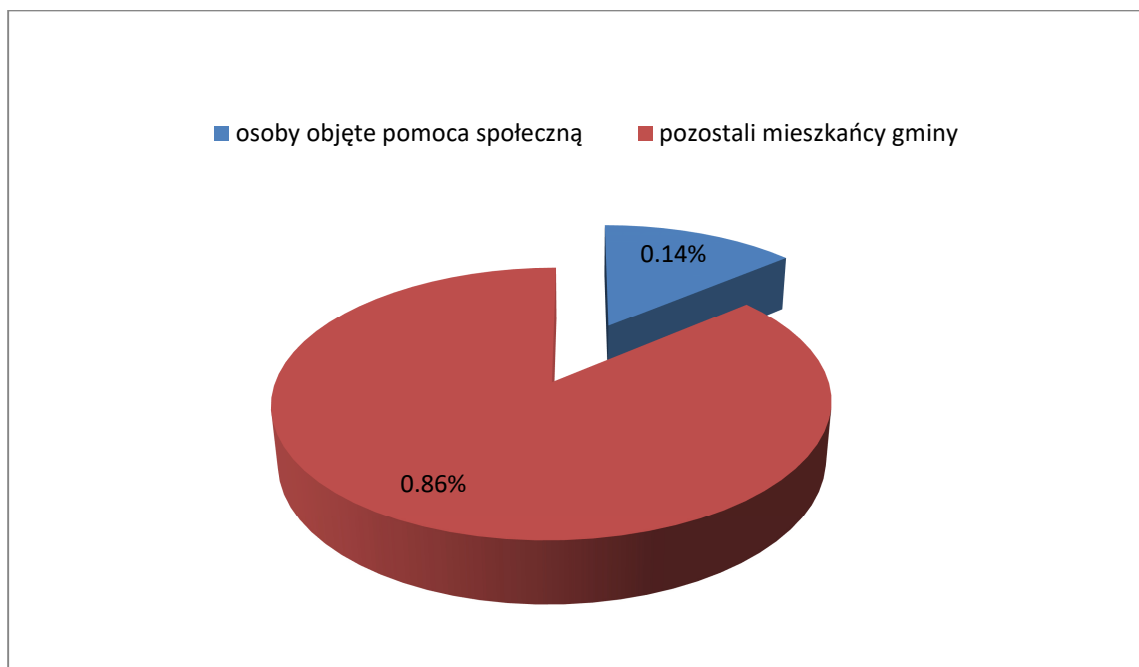
15. POMOC SPOŁECZNA

Pomoc społeczna, w myśl art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom

i rodzinom przewyższanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Zadania pomocy społecznej w gminie realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rąbinie, prowadzący także inne zadania wynikające z odmiennych, aniżeli ustawa o pomocy społecznej, aktów prawnych, do których w szczególności należą: ustawa o świadczeniach rodzinnych i ustawa o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawa o powszechnym ubezpieczeniu społecznym, o ochronie zdrowia psychicznego, o świadczeniach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej.

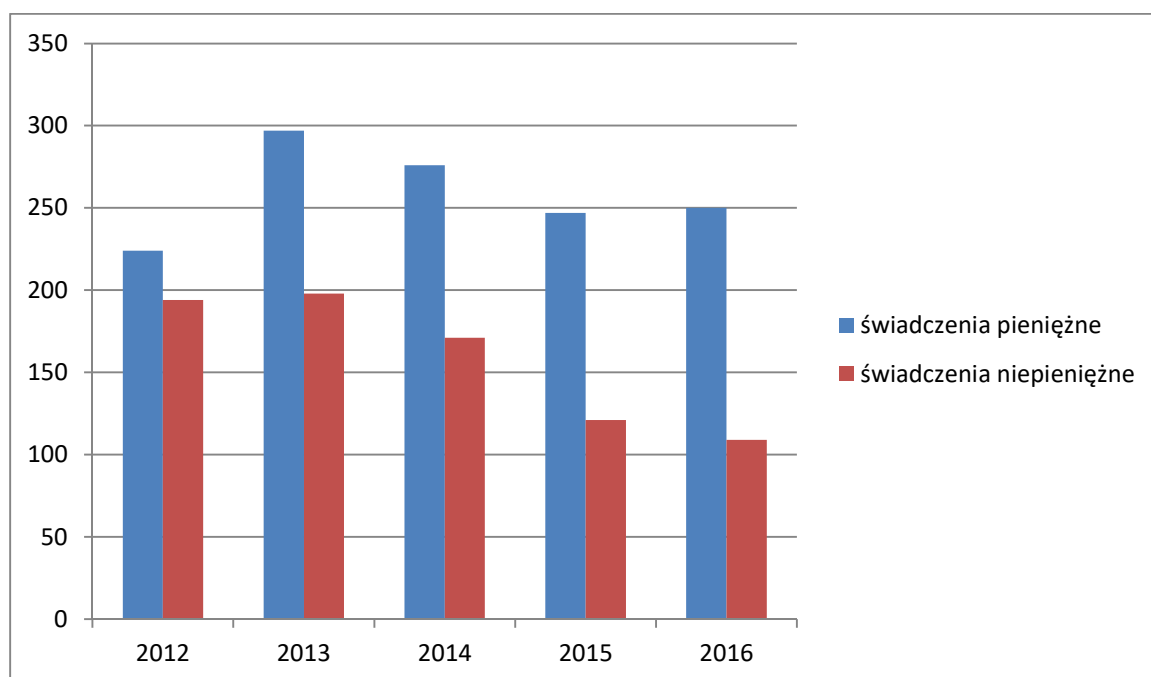
Wykres 16. Klienci pomocy społecznej na tle pozostałych mieszkańców gminy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Rąbinie.

W roku 2016 beneficjenci Gminnego Ośrodka Pomocy społecznej w Rąbinie stanowili 14,11% ogółu mieszkańców gminy, czyli spośród 3813 mieszkańców gminy, 522 osób skorzystało z systemu pomocy społecznej. Należy zaznaczyć, iż rzeczywista liczba osób korzystających pomocy jest większa, bowiem udzielone świadczenia pośrednio obejmują również rodziny osób, którym przyznano wsparcie.

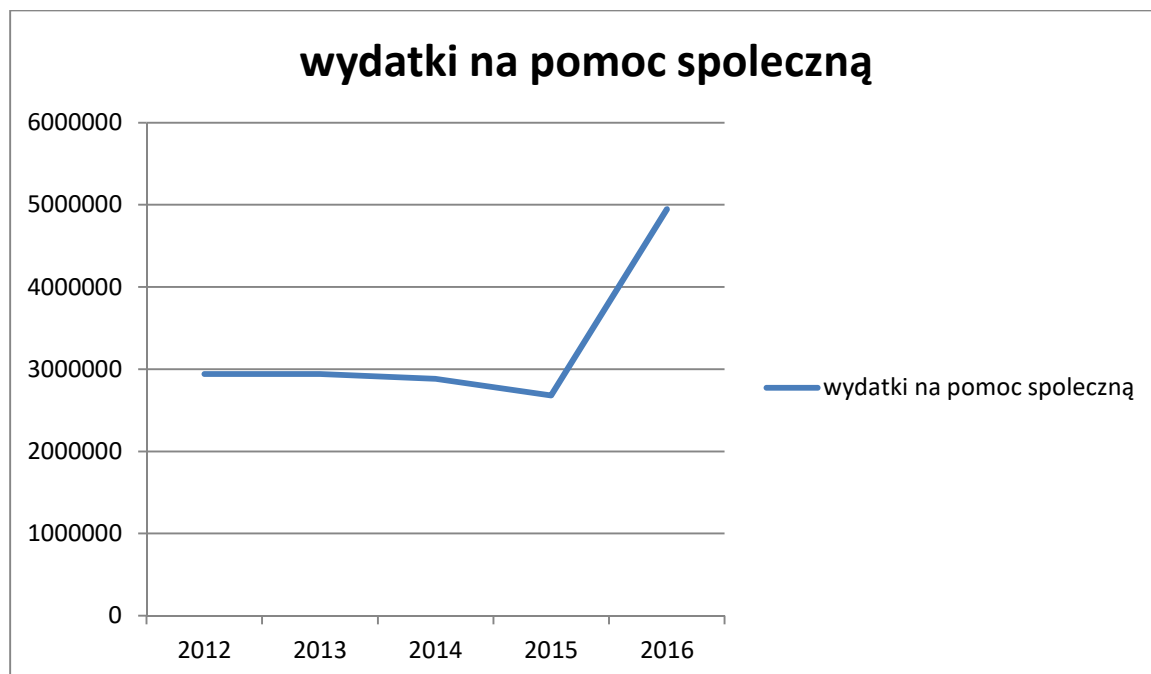
Wykres 17. Liczba osób korzystających w latach 2012-2016 z różnych form pomocy społecznej

Źródło: dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rąbinie.

Świadczenia pieniężne są preferowaną i najbardziej pożądaną przez beneficjentów formą pomocy. Na przestrzeni lat 2012 - 2016 wsparcie finansowe nie ulegało większym wahaniom, z tendencją jednak malejącą. Analizując możliwości przyznawania przez ośrodki pomocy społecznej świadczeń finansowych, należy wskazać na podstawowe zasiłki, którymi obecnie są: zasiłek stały, zasiłek okresowy, zasiłek celowy, specjalny zasiłek celowy, składki na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne oraz usługi opiekuńcze.

Wykres 18. Wydatki na pomoc społeczną w latach 2012- 2016

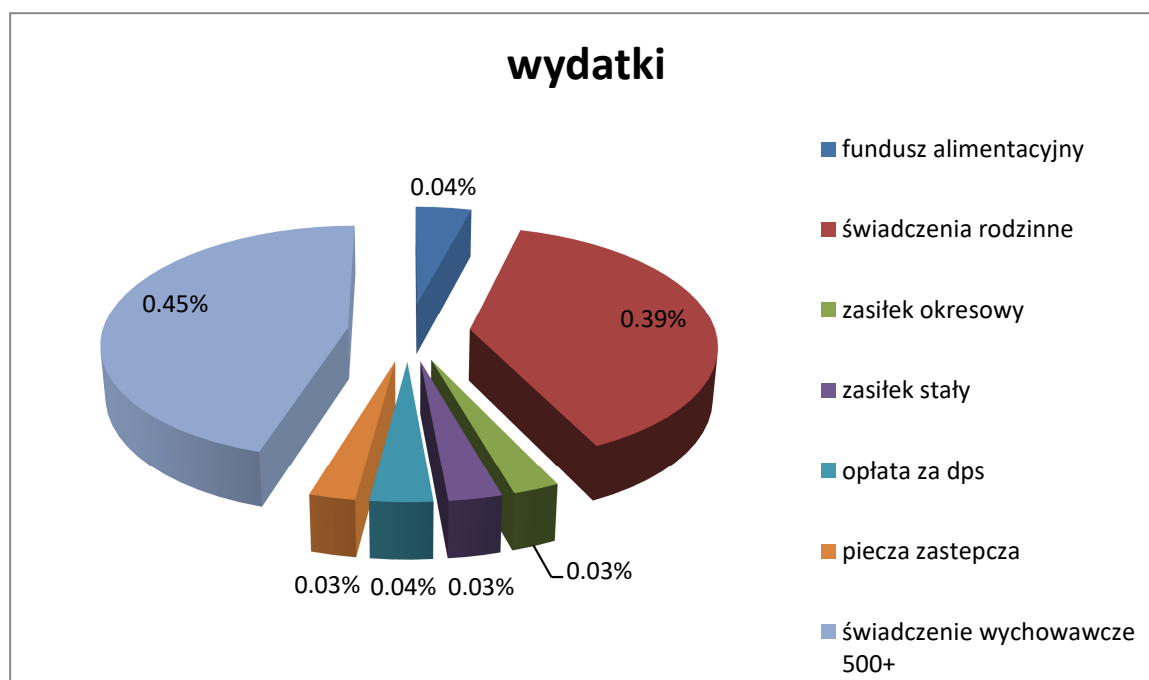

Źródło: dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rąbinie.

Na wykresie przedstawiono wysokość środków finansowych pozostających do dyspozycji Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w roku 2016, uwzględniając wysokość kwot zasiłków wypłaconych w ramach zadań własnych realizowanych ze środków pochodzących z budżetu gminy, kwoty na zadania zlecone uzyskane z budżetu państwa oraz wartość świadczeń rodzinnych. Analizując wysokość nakładów przeznaczonych na pomoc społeczną w gminie, zauważa się, iż największe nakłady finansowe przeznaczane były na wypłatę świadczenia wychowawczego tzw 500+ oraz świadczeń rodzinnych.

Należy tu zaznaczyć, iż w związku z wprowadzeniem nowego świadczenia 500+ budżet GOPS wzrósł o 84,5% i o ile w poprzednich latach budżet kształtował się podobnie (około 2, 8 mln), to w roku 2016 wyraźnie wzrósł do kwoty prawie 5 mln złotych.

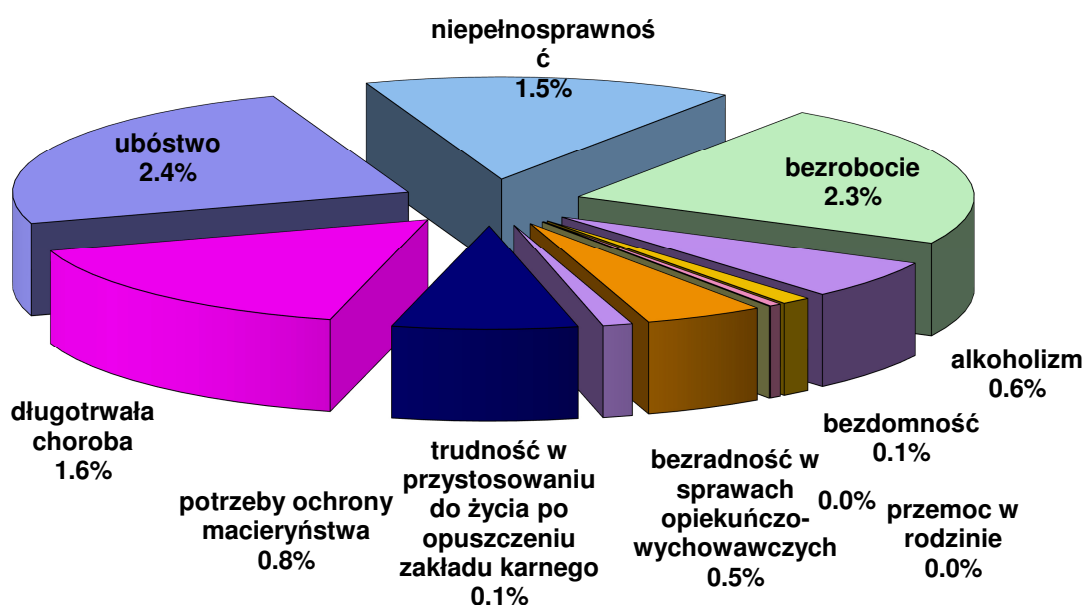
Wykres 19. Wydatki na pomoc społeczną w roku 2016 – z podziałem na poszczególne świadczenia

Źródło: dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rąbinie.

Analizując wykres można stwierdzić, że największe zaangażowanie finansowe w wypłatę świadczeń jest w świadczeniu wychowawczym tzw. 500+ (45,29%) oraz świadczeniach rodzinnych (38,70%).

Powody przyznania pomocy społecznej w 2016r

Źródło: dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rąbinie.

Zasadniczą przyczyną, w związku z którą mieszkańcy gminy Rąbino wnioskuje o pomoc z systemu pomocy społecznej, jest bezrobocie (94 rodziny) oraz ubóstwo (100 rodzin). Brak zatrudnienia, który nie jest tylko indywidualnym problemem człowieka nim dotkniętego, ale niewątpliwie wpływa na życie i funkcjonowanie całej rodziny, jest źródłem problemów i patologii. W miarę przedłużania się okresu pozostawania bez pracy problemy te narastają i rodzą kolejne, takie jak ubóstwo, frustracje, izolacje, bezzadność

życiową. Równie ważnym powodem przyznawania pomocy jest niepełnosprawność (62 rodziny), długotrwała lub ciężka choroba (66 rodzin) oraz potrzeba ochrony macierzyństwa w tym wielodzietność (31 rodzin). Poważną przyczyną udzielanego wsparcia w gminie jest również problem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego (20 rodzin.) Ponadto Ośrodek Pomocy Społecznej wspierał osoby dotknięte problemem alkoholizmu (25 rodzin) oraz osoby mające trudności w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu (5 rodzin), jak również osoby doświadczające przemocy w rodzinie (1 rodzina). Należy podkreślić, że wskazano główne przyczyny udzielanej pomocy, w tle natomiast pozostaje problem bezdomności, narkomanii oraz inne, pojedyncze przypadki. Szczegółowe dane przedstawiające powody przyznania pomocy społecznej na przestrzeni ostatnich trzech lat przedstawia tabela poniżej.

Tabela 9 . Powody przyznania pomocy w latach 2014-2016

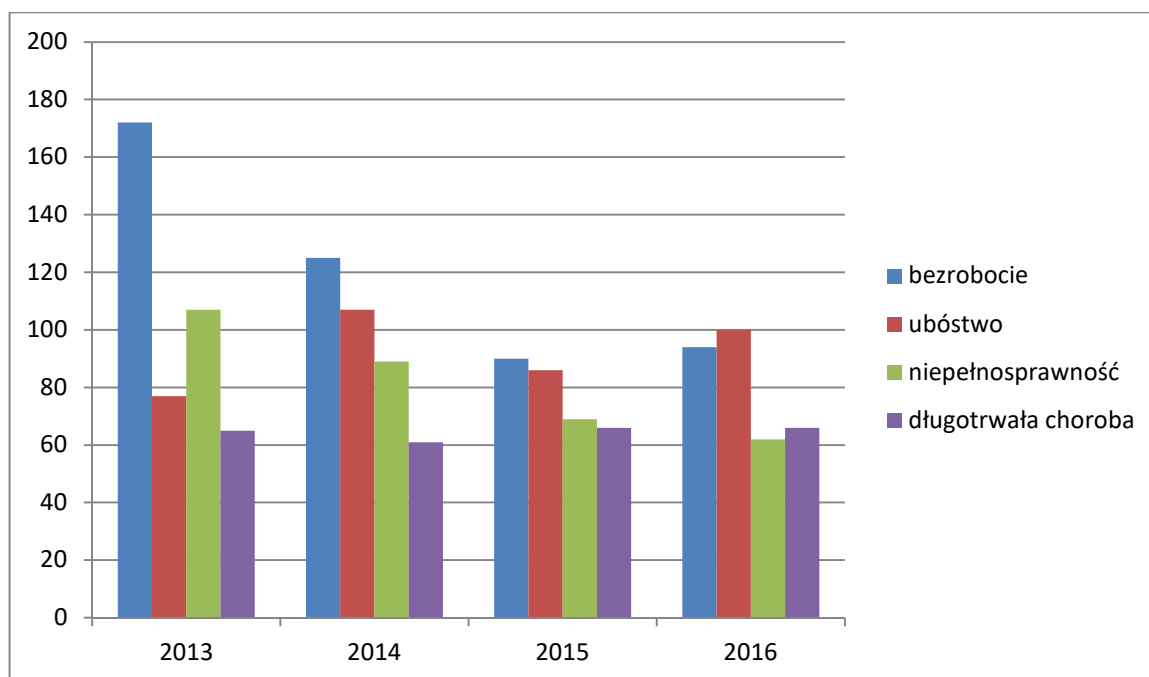
POWÓD TRUDNEJ SYTUACJI ŻYCIOWEJ	2014		2015		2016	
	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH	LICZBA RODZIN	LICZBA OSÓB W RODZINACH
UBÓSTWO	107	387	86	352	100	328
BEZDOMNOŚĆ	0	0	5	5	5	8
POTRZEBY OCHRONY MACIERZYŃSTWA	37	238	42	256	31	195
W TYM: WIELODZIETNOŚĆ	34	228	38	239	30	190
BEZROBOCIE	125	506	90	353	94	327
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	89	278	69	180	62	152
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA	61	177	66	224	66	181
BEZRADNOŚĆ W SPRAWACH OPIEK.- WYCHOWAWCZYCH I PROWADZENIU GOSPODARSTWA DOMOWEGO- OGÓŁEM	46	280	31	171	20	122
W TYM: RODZINY NIEPEŁNE	16	68	10	36	5	18
RODZINY WIELODZIETNE	18	123	13	93	10	69
ALKOHOLIZM	15	61	12	35	10	34

PRZEMOC RODZINIE	W	5	19	2	8	1	4
TRUDNOŚĆ PRZYSTOSOWANIU DO ŻYCIA ZWOLNIENIU ZAKŁADU KARNEGO	W PO Z	5	33	4	13	0	0
SYTUACJA KRYZYSOWA		2	10	0	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Rąbinie.

Analizując dane zawarte w tabeli powyżej można zauważyć, że zwiększyła się liczba osób, którym przyznano pomoc z powodu potrzeby ochrony macierzyństwa i w tym rodzin wielodzietnych. Natomiast głównym i najczęściej przyznawanym powodem pomocy społecznej jest bezrobocie i związane z nim ubóstwo, a w dalszej kolejności niepełnosprawność i długotrwała lub ciężka choroba. W społeczności gminy Rąbino jest coraz więcej rodzin wielodzietnych, które muszą borykać się z wieloma problemami, w tym problemami opiekuńczo wychowawczymi z dziećmi. Konieczne więc było wprowadzenie do rodzin asystenta, dzięki któremu rodziny miały poprawić swoje funkcjonowanie.

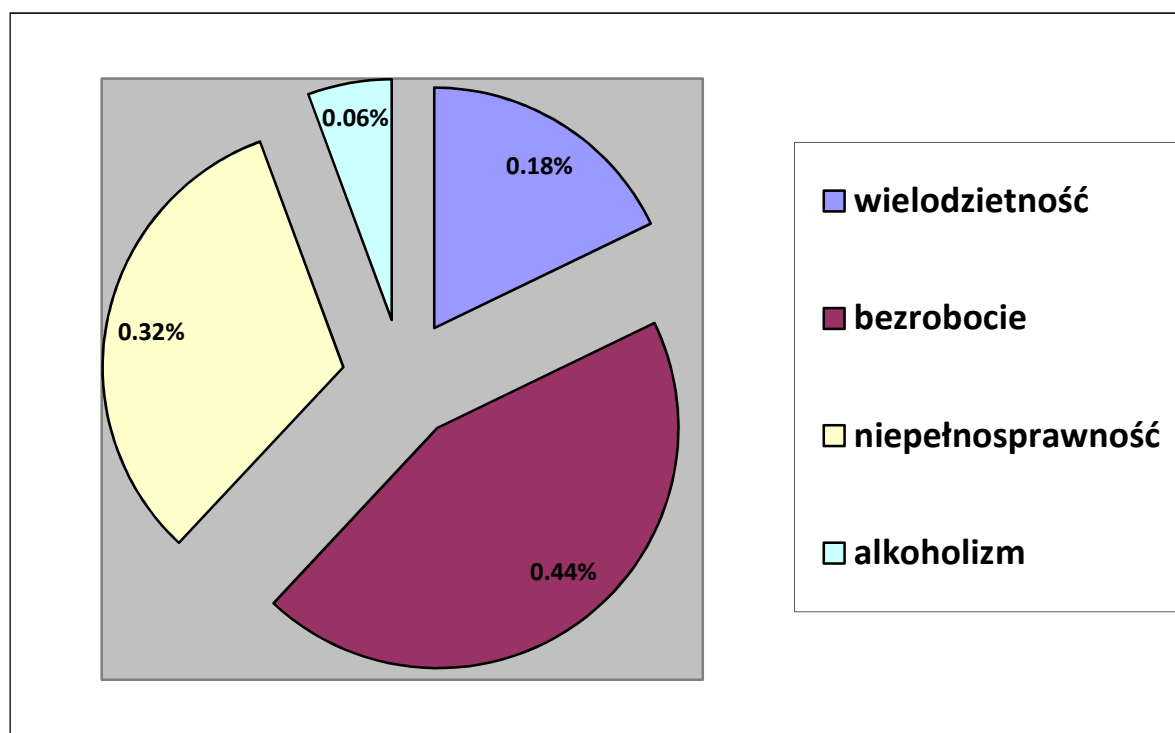
Wykres 20. Najczęściej wymieniane przyczyny korzystania z pomocy w latach 2013-2016

Źródło: dane GOPS- opracowanie własne

Najczęściej wymienianym powodem trudnej sytuacji życiowej jest bezrobocie, które jednak na przestrzeni ostatnich lat uległo znacznemu zmniejszeniu- o prawie 50 %. Sukcesywnemu zmniejszeniu uległa również liczba rodzin korzystających z pomocy z powodu niepełnosprawności czy długotrwałej choroby. Można tu się pokusić o stwierdzenie, że działania na rzecz tych grup społecznych wszystkich instytucji były na tyle skuteczne, że zmniejszyła się liczba osób, rodzin wymagających wsparcia, jednak liczba osób, rodzin znajdujących się na progu ubóstwa wskazuje, że powyższe problemy nadal są bardzo ważne i powinny zajmować priorytetowe miejsce w lokalnej polityce społecznej.

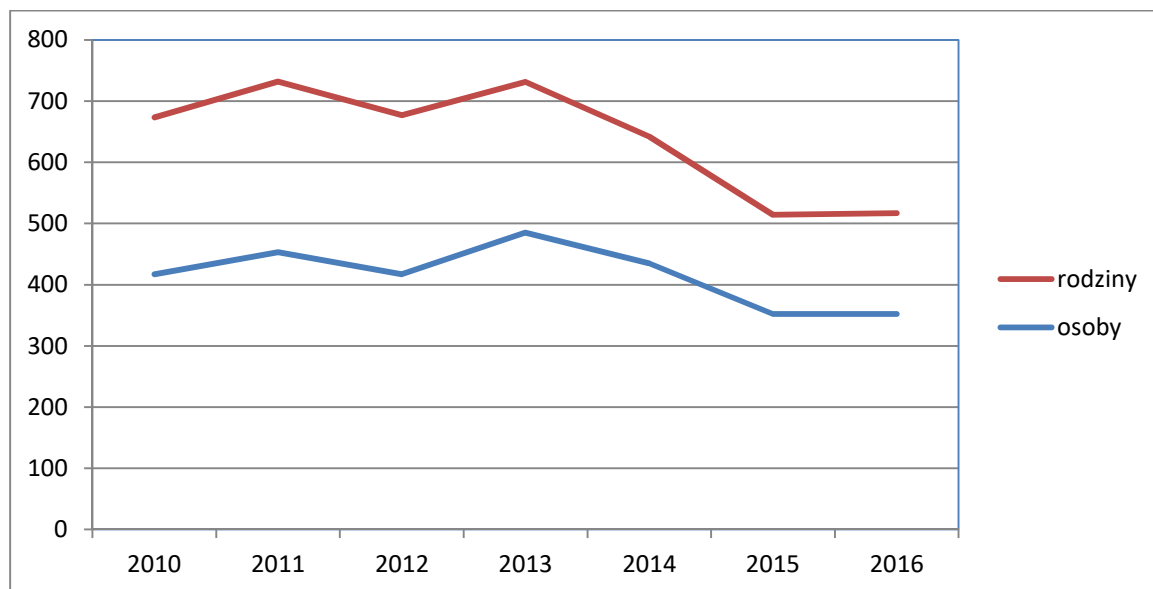
Wykres 21. Najczęstsze powody przyznawania pomocy w 2016 roku

Źródło: dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Rąbinie

Z przedstawionych powyżej danych wynika, że dominującymi przyczynami, w związku z którymi mieszkańcy gminy Rąbino w 2016 roku wnioskowali o pomoc z systemu pomocy społecznej, bezrobocie (94 rodziny) oraz niepełnosprawność (69 rodzin). Brak zatrudnienia, nie jest tylko indywidualnym problemem człowieka nim dotkniętego, niewątpliwie wpływa na życie i funkcjonowanie całej rodziny, stanowi przyczynę ubóstwa, pauperyzacji społeczeństwa, wzrostu problemów i dysfunkcji.

Wykres 22. Osoby, którym przyznano świadczenia w poszczególnych latach.

Źródło: opracowanie własne- dane GOPS Rąbino

Z przedstawionego wyżej wykresu wynika, iż liczba osób objętych systemem pomocy społecznej ulega zmianom. Wynika to nie zawsze ze skali pojawiających się problemów społecznych, a przede wszystkim z ubóstwa. Decydujący wpływ na korzystanie z systemu pomocy społecznej w Polsce mają regulacje prawne zawarte w ustawie o pomocy społecznej oraz w innych aktach normatywnych. Podstawową przesłanką przyznania świadczeń jest kryterium dochodowe osoby i rodziny.

Obecnie od maja 2015 roku obowiązuje kryterium dochodowe w wysokości 634 zł miesięcznie w przypadku osoby samotnie gospodarującej i 514 zł na osobę w rodzinie. Niski

poziom kwot uprawniających do przyznania świadczeń zawęży liczbę potrzebujących i może istotnie wypaczać skalę występującego ubóstwa.

Świadczenia z pomocy społecznej to nie tylko zasiłki, czy pomoc w naturze, ale również szeroko pojęta praca socjalna, polegająca między innymi na udzielaniu informacji, porad i wskazówek przy rozwiązywaniu trudnych sytuacji życiowych, współpracy z innymi podmiotami działającymi na rzecz pomocy rodzinie, a także udzielaniu wsparcia w postaci schronienia, usług opiekuńczych.

Osoby, którym nie można było zapewnić wsparcia w miejscu zamieszkania, a wymagające na co dzień stałej opieki i pielęgnacji, kierowane były przez GOPS do domów pomocy społecznej. Poniżej przedstawiono liczbę osób korzystających z takiej formy pomocy.

Tabela 10. Liczba osób skierowanych do dps na przestrzeni 2013-2016

	2013	2014	2015	2016
liczba osób skierowanych do DPS	1	0	0	2
liczba osób przebywających w dps	7	5	5	7

Źródło: dane własne GOPS Rąbino

Z danych umieszczonych w powyższej tabeli wynika, że w 2013 roku do dps skierowana była 1 osoba, w kolejnych 2 latach – nie była skierowana żadna osoba, natomiast w roku 2016 dwie osoby wymagały pomocy i zostały umieszczone w dps. Na koniec 2016 r. 7 osób przebywało w domach pomocy społecznej.

Rodzinom, w których istnieje problem opiekuńczo wychowawczy, niezaradność w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego udzielana jest pomoc w formie wprowadzenia do rodziny asystenta rodziny. Do funkcji asystenta rodziny zaliczono funkcję wsparcia: psychiczno – emocjonalnego, diagnostyczno – monitorującą, opiekuńczą, doradczą, mediacyjną, wychowawczą, motywującą – aktywizującą, koordynacja działań skierowanych na rodzinę. Zakres zadań asystenta rodziny obejmuje cztery obszary: bezpośrednią pracę z rodzicami, bezpośrednią pracę z dziećmi, działania pośrednie realizowane na rzecz dziecka i rodziny, organizację własnego warsztatu pracy.

Zadania asystenta rodziny określa art. 15.1. Ustawy z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej min. udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;

- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych i psychologicznych

- udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej i inne.

Tabela 11. Rodziny, którym udzielono wsparcia asystenta rodziny

2014 rok			2015 rok			2016 rok		
Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba dzieci
23	126	81	15	95	56	17	91	54

Źródło: dane własne GOPS Rąbino

Z przedstawionych powyżej danych zauważamy, że w latach 2015 – 2016 praktycznie nie zmieniła się liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w postaci przydzielenia asystenta rodziny. Jednakże w porównaniu do roku 2014 liczba ta jest niższa, i spowodowana faktem, że w latach poprzednich w GOPS zatrudnionych było więcej asystentów rodziny pracujących w ramach projektów systemowych.

W sytuacji, gdy brak było możliwości zabezpieczenia dzieciom opieki- GOPS współfinansował pobyt dzieci w rodzinie zastępczej i instytucjonalnej placówce opiekuńczo wychowawczej. Łącznie opieką zastępczą objęto 10 dzieci, a roczna wysokość środków poniesionych przez gminę wyniosła 110 410,87 złotych.

W ramach działań GOPS znajduje się również wypłata świadczeń rodzinnych do których zaliczamy: zasiłek rodzinny łącznie z dodatkami, świadczenia opiekuńcze (zasiłek pielęgnacyjny i świadczenie pielęgnacyjne), specjalny zasiłek pielęgnacyjny, jednorazową zapomogę z tytułu urodzenia dziecka. Dane szczegółowe przedstawia poniższa tabela.

Tabela 12. Świadczenia rodzinne na przestrzeni 2015-2016

Forma pomocy	Ilość osób			Ilość świadczeń		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Zasiłki rodzinne	237	210	204	5082	4439	4322
Dodatki :						
- z tytułu urodzenia dziecka	22	19	21	22	20	21

- z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	5	4	6	35	27	50
- z tytułu samotnego wychowywania	19	18	13	238	200	173
- z tytułu wielodzietności	64	55	53	1170	1004	888
- z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	173	148	144	323	277	274
- w związku z dojazdem do miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły	26	55	52	225	511	463
-w związku z zamieszkaniem w miejscowości, w której znajduje się siedziba szkoły	64	21	25	600	164	181
- z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego w tym :	29	27	26	267	249	233
poniżej 5 roku życia	5	5	5	43	18	35
powyżej 5 roku życia	24	22	21	224	231	198
Świadczenia pielęgnacyjne	15	14	13	182	152	143
Zasiłki pielęgnacyjne	232	211	207	2842	2645	2519
Specjalny zasiłek opiekuńczy	3	6	12	19	52	116
Zasiłek dla opiekuna	16	9	9	224	121	96
Ubezpieczenie społeczne opłacane za osoby pobierające świadczenie pielęgnacyjne	11	11	12	119	171	106
Ubezpieczenie społeczne opłacane za osoby pobierające zasiłek dla opiekuna	13	8	7	172	86	74
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	33	34	34	33	39	34
świadczenie rodzicielskie	0	0	32	0	0	213

Źródło: dane własne GOPS Rąbino

Analizując zamieszczone dane w powyższej tabeli można jednoznacznie stwierdzić, że na przestrzeni omawianych lat ilość osób otrzymujących zasiłek rodzinny sukcesywnie spada, zasiłki z tytułu urodzenia kształtują się prawie na równym poziomie.

W 2016 r z zasiłku rodzinnego skorzystało 204 osób, w tym dodatek z tytułu wielodzietności otrzymało 53 osoby, co stanowi 26% rodzin wielodzietnych korzystających ze świadczeń rodzinnych.

Wykres 23. Rodziny korzystające z zasiłku rodzinnego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Rąbinie.

Świadczenia alimentacyjne stanowiły kolejną formę wsparcia dla rodzin. Na przestrzeni ostatnich lat ilość osób korzystających z tej formy wsparcia kształtuje się na podobnym poziomie.

Tabela 13. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego w latach 2014-2016

Forma pomocy	Ilość osób			Ilość świadczeń			Kwota w zł		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Fundusz alimentacyjny	59	48	57	622	615	577	213 690	185200	177080

Źródło: opracowanie własne dane GOPS Rąbino

W kwietniu 2016 roku wprowadzono nową formę wsparcia dla rodzin w postaci świadczenia wychowawczego tzw. 500+. Świadczenie to przysługuje na dziecko pierwsze, jeżeli dochód na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty 800 zł, natomiast na drugie i kolejne dzieci może być przyznane bez względu na dochód rodziny.

Tabela 14. Świadczenie wychowawcze w okresie od 01.04.2016r. do 31.12.2016r.

Nazwa świadczenia	Liczba świadczeń	Kwota wypłaconych świadczeń
Świadczenie wychowawcze bez świadczenia na pierwsze dziecko	2131	1 061 812,57 zł
Świadczenie wychowawcze ze świadczeniem na pierwsze dziecko z powodu niskich dochodów	1636	812 449,30 zł
Świadczenie wychowawcze ze świadczeniem na pierwsze dziecko z powodu niepełnosprawności	81	40 500,00 zł

Źródło: dane GOPS Rąbino, opracowanie własne

Dodatkowe zadania OPS określone są w innych ustawach. Ośrodek obejmuje ubezpieczeniem zdrowotnym i społecznym niektóre grupy ludności, prowadzi postępowanie w celu poświadczenia prawa do ubezpieczenia zdrowotnego, przeprowadza wywiady środowiskowe na zlecenie innych uprawnionych instytucji.

16. WSPÓŁPRACA Z INNYMI PODMIOTAMI

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych określamy instytucje znajdujące się na terenie gminy lub obejmujące swym zasięgiem działania jej

mieszkańców. Są to zarówno jednostki samorządowe, jak i niepubliczne, na przykład organizacje pozarządowe. Instytucje te współpracują ze sobą w obszarze polityki społecznej i rozwiązują dane problemy.

Jednostki samorządowe znajdujące się na terenie gminy

- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rąbinie - realizuje zadania wynikające z ustaw: o pomocy społecznej, świadczeniach rodzinnych, wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz koordynuje rozwiązywanie problemów społecznych w gminie.
- Dom Pomocy Społecznej w Modrzewcu (jako jednostka powiatowa) zaspokajający dla 95 mężczyzn niezbędne potrzeby bytowe, zapewniający całodobową opiekę i pielęgnację. DPS prowadzi również warsztaty zajęciowe dla pensjonariuszy oraz dla osób niepełnosprawnych z terenu gminy Rąbino. Prowadzone zajęcia uczą podopiecznych codziennego funkcjonowania. Rehabilitacja prowadzona w warsztatach terapii zajęciowej polega na stabilnym uczestniczeniu w codziennym, indywidualnym programie zajęć, który obejmuje: terapię zajęciową w grupie, rozmowy indywidualne, konsultacje, spotkania rodzinne podtrzymujące więzi oraz integrację ze środowiskiem lokalnym.
- Jednostka Budżetowa Oświaty i Kultury Gminy Rąbino powołana do powołaną do obsługi ekonomiczno-administracyjnej i finansowo-księgowej Zespołu Szkół w Rąbinie i Szkoły Podstawowej w Nielepie, organizacji dowozu dzieci do szkół. Jednostka Budżetowa zajmuje się także zapewnieniem pomocy socjalnej dla uczniów, w tym stypendiami szkolnymi, zasiłkami losowymi, dofinansowaniem klas I-III oraz zaopatrzeniem oddziałów przedszkolnych w podręczniki. Jednostka prowadzi współpracę z dyrektorami szkół oraz z GOPS w zakresie organizacji wypoczynku dzieci i młodzieży w okresie ferii zimowych i letnich oraz zabiega o fundusze na ten cel. Prowadzi działalność kulturalną i nadzór nad świetlicami wiejskimi.
- Zespół Szkół w Rąbinie.
- Szkoła Podstawowa w Nielepie.

Organizacje pozarządowe działające na terenie gminy:

- 1) „Caritas Parafii” Rąbino,
- 2) Ochotnicza Straż Pożarna w Rąbinie,
- 3) Ochotnicza Straż Pożarna w Białej Górze,
- 4) Ochotnicza Straż Pożarna w Batyniu,

- 5) Wspólnota Dzieci Łaski Bożej w Lipiu
- 6) Szkolny Klub Sportowy „Wicher” ZS,
- 7) Spółdzielnia Socjalna „Techbud”- Batyń
- 8) Stowarzyszenie Wspierania Rozwoju Pomorza – Jutrzenka – w Batyniu
- 9) Stowarzyszenie na rzecz rozwoju sołectw Niemierzyno i Kłodzino „Z tradycją w przyszłość” w Kłodzinie.

17. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest jedną z najpopularniejszych technik analitycznych służących porządkowaniu informacji, grupując je w czterech obszarach (mocne strony, słabe strony, szanse i zagrożenia). W przypadku opracowywania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, analiza SWOT stanowi efektywną metodę identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu pomocy społecznej oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwala oszacować potencjał, jakim dysponuje oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- Gmina jako organizator i sponsor wielu imprez kulturalnych, - Gmina organizuje roboty publiczne i prace społecznie- użyteczne dla osób bezrobotnych, - Samorząd Gminy wspiera organizacje pozarządowe i grupy nieformalne pracujące na rzecz rodziny, dzieci, młodzieży, - istnieją organizacje pozarządowe zajmujące się osobami uzależnionymi, bezdomnymi - dobrze zorganizowana sieć szkół, – stosunkowo dobrze rozwinięta infrastruktura rekreacyjno-sportowa, – dalszy dynamiczny rozwój e administracji i e-usług publicznych , – funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania, – działalność organizacji społecznych (stowarzyszenia, grupy działań) , - wykształcona i kompetentna kadra zatrudniona w polityce społecznej na terenie gminy, - dobra baza lokalowa GOPS, - prowadzenie działań socjalnych z rodziną / socjoterapia, poradnictwo psychologiczne, asystentura/, - dostępność do podstawowej opieki medycznej,	- wysoki poziom bezrobocia – w najbliższym czasie sytuacja w tym zakresie nie ulegnie zmianie, – rosnąca liczba ludności w wieku produkcyjnym, która pozostaje niezagospodarowana na rynku pracy – duża odległość od głównych ośrodków gospodarczych, w tym od miasta wojewódzkiego , - mała ilość zakładów pracy, -mała aktywność zawodowa społeczności lokalnej pozostającej bez pracy , – migracja znacznej części mieszkańców poza granice kraju, zwłaszcza do krajów Unii Europejskiej , – skutki migracji zarobkowej (malejąca funkcja wychowawcza rodziny) , - niedostateczna oferta aktywizacji osób starszych, – przyrost naturalny obserwowany głównie w rodzinach dysfunkcyjnych , – bardzo wysoki odsetek liczby osób korzystających z pomocy społecznej, – pogłębiające się patologie społeczne –

- aktywnie działająca GKdsRPA w zakresie profilaktyki oraz Zespół Interdyscyplinarny w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie,	narkomania, alkoholizm , – brak na terenie Gminy posterunku policji, – wysoki poziom wykluczenia społecznego w szczególności na obszarach po byłych PGR i występowanie negatywnych zjawisk społecznych (alkoholizm, przemoc w rodzinie) , – ograniczone zasoby mieszkaniowe (mieszkania socjalne i komunalne) przy stale wzrastającej ilości rodzin oczekujących na takie mieszkanie ,
SZANSE	ZAGROŻENIA
- stabilna i przygotowana kadra pracowników pomocy społecznej, - wpływanie na zmianę zachowań ofiar i sprawców przemocy w rodzinie dzięki podejmowanym działaniom, - spadająca przestępczość i poprawa bezpieczeństwa w gminie, - zwiększone nakłady finansowe gminy na programy rozwiązywania problemów społecznych, - prowadzenie pracy socjalnej z rodziną znajdującą się w trudnej sytuacji społecznej, - istnienie współpracy z innymi jednostkami pomocy społecznej, - wdrażane programy profilaktyczne, - wzrost społecznej akceptacji i i rozumienie potrzeb mieszkańców, - włączanie się mieszkańców gminy w działania prowadzone na rzecz osób potrzebujących, - wzrost zainteresowania zdrowym stylem życia, - zwiększający się poziom świadomości ekologicznej mieszkańców, - Wzrost mobilności zawodowej mieszkańców, - upowszechnienie aktywnych postaw społecznych wśród osób starszych, - wykorzystanie Funduszy Europejskich na realizację programów społecznych, - zwiększanie się programów wspierających rodzinę,	- niska świadomość społeczna o problematyce uzależnień, - niezadowalająca ilość środków finansowych na funkcjonowanie pomocy społecznej, - negatywne postawy osób długotrwale bezrobotnych, roszczeniowość, - zagrożenia funkcjonowania rodziny /rozpad więzi społecznych i rodzinnych, bezrobocie, przemoc w rodzinie/ - stereotypy w zakresie postrzegania uzależnień, - istnienie zjawiska nielegalnego zatrudnienia / szarej strefy/, - emigracja zarobkowa młodzieży i osób wykwalifikowanych zawodowo, Występowanie zjawiska wyuczonej bezradności i uzależnienia od pomocy społecznej,

18. PODSUMOWANIE

Dokonując diagnozy problemów społecznych na terenie gminy korzystano z szeregu możliwości, jakie stwarza funkcjonowanie jednostek organizacyjnych samorządu terytorialnego, jednostek pozarządowych oraz instytucji współdziałających w szeroko rozumianym obszarze polityki społecznej. Wykorzystano dane zastane, którymi dysponuje Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Gminy, placówki oświatowe, Policja, Powiatowy Urząd Pracy i inne, dokonano również analizy SWOT.

Grupami w największym stopniu narażonymi na wykluczenie społeczne, dla których należy zaproponować działania, są osoby bezrobotne, ubogie, niepełnosprawne i długotrwale chorujące oraz osoby w podeszłym wieku. Równie ważne jest także wspieranie rodziny, którą należy wzmocnić tak, by w skuteczniejszy sposób mogła opierać się kryzysom powodowanym przez czynniki i kwestie zewnętrzne takie jak: np. niskie dochody, przemoc, bezrobocie, czy też czynniki wewnętrzne np. problem uzależnień.

W pośredni sposób na funkcjonowanie społeczności lokalnej wpływa również kondycja i działalność organizacji pozarządowych oraz zakres ich współpracy z samorządem lokalnym. Opracowując politykę społeczną na poziomie lokalnym zgodnie z zasadami pomocniczości i partycypacji należy więc wziąć pod uwagę powyższe kwestie i zaproponować odpowiednie działania, aby ich dokuczliwość systematycznie spadała.

III. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

1. MISJA, CELE STRATEGICZNE I OPERACYJNE, KIERUNKI DZIAŁAŃ

Misja samorządu, sformułowana w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rąbino na lata 2017-2021 jest następująca:

Samorząd Gminy Rąbino wykorzystując potencjał społeczności lokalnej i zasoby materialne, przy współpracy z partnerami społecznymi podejmuje działania zmierzające do rozwiązywania problemów społecznych i zapobiegania ich skutkom, integruje społeczność lokalną i przeciwdziała wykluczeniu społecznemu osób i rodzin”.

Dla realizacji powyższej misji opracowano cele strategiczne i operacyjne oraz wyznaczono kierunki działań.

CEL STRATEGICZNY I

Przeciwdziałanie bezrobociu, ubóstwu oraz zapobieganie ich skutkom.

Cele operacyjne:

- 1. Wspieranie i aktywizowanie zawodowe osób bezrobotnych**
- 2. Pomoc osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej i zapewnienie im bezpieczeństwa socjalnego**

Kierunki działań do celu operacyjnego 1:

1. Podejmowanie działań zmierzających do aktywizacji zawodowej członków rodzin pozostających bez pracy.
2. Współpraca z Powiatowym Urzędem Pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym i stażach.
3. Prowadzenie pracy socjalnej z osobami bezrobotnymi.
4. Wspieranie osób bezrobotnych poprzez udzielanie pomocy finansowej przez GOPS.
5. Opracowywanie i realizowanie projektów służących aktywizacji osób bezrobotnych, w tym współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2:

1. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom i rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej / np. dożywianie dzieci w szkołach, organizowanie wypoczynku dzieciom i młodzieży, wyposażenie w podręczniki i pomoce szkolne, dostarczanie żywności.
2. Organizowanie na poziomie lokalnym akcji charytatywnych na rzecz osób ubogich np. zbiórka odzieży używanej, książek, sprzętu gospodarstwa domowego i przekazywanie osobom potrzebującym.
3. Podejmowanie działań wspierających osoby ubogie poprzez podnoszenie ich wartości i budowanie pozytywnej samooceny.
4. Rozwijanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób ubogich oraz z Kościołami i związkami wyznaniowymi.
5. Monitorowanie stanu i poziomu bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców gminy.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2017-2021.

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, placówki kultury, społeczność lokalna, świetlice wiejskie, Kościoły i związki wyznaniowe, Bank Żywności.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne w tym z Unii Europejskiej, inne programy, sponsorzy.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba osób otrzymujących żywność,
- ilość żywności przekazana potrzebującym,
- liczba dzieci korzystających z dożywiania w szkołach,
- liczba zasiłków celowych z przeznaczeniem na przygotowanie gorącego posiłku,
- liczba akcji charytatywnych zorganizowanych z myślą o pomocy rodzinom i osobom ubogim,
- liczba klientów pomocy społecznej objętych wsparciem z powodu ubóstwa, bezrobocia,
- liczba osób bezrobotnych w gminie, w tym liczba objętych wsparciem przez PUP,
- liczba opracowanych i realizowanych projektów w zakresie aktywizacji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz liczba osób nimi objętych.

CEL STRATEGICZNY 2:

Wspieranie rodzin, a w szczególności rodzin zagrożonych uzależnieniami

Cele operacyjne:

- 1. Wzmacnianie potencjału rodzin, poprawa ich funkcjonowania.**
- 2. Pomoc dzieciom i młodzieży w kształceniu i wszechstronnym rozwoju.**
- 3. Wspieranie rodzin i osób dotkniętych problemami uzależnień i przemocy w rodzinie.**

Kierunki działań do celu operacyjnego 1:

1. Promowanie prawidłowego modelu rodziny oraz edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich.
2. Udzielanie pomocy rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji ekonomicznej.
3. Wspieranie rodzin dotkniętych bezradnością opiekuńczo wychowawczą oraz prowadzeniem gospodarstwa domowego.
4. Podnoszenie kwalifikacji zawodowych pracowników GOPS w celu zapewnienia skutecznej pomocy rodzinom objętych ich wsparciem.
5. Zintegrowanie działań na rzecz rodziny i dziecka poprzez ścisłą współpracę z innymi instytucjami działającymi na rzecz rodziny.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2:

1. Monitorowanie środowiska uczniów pod kątem zabezpieczenia ich potrzeb przez dom rodzinny.
2. Wsparcie uczniów niepełnosprawnych w dostępie do edukacji (dojazd do szkoły, indywidualne nauczanie).
3. Zapewnienie dzieciom i młodzieży dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego m.in. poprzez rozszerzenie oferty zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych przy wykorzystaniu zasobów kulturalnych i sportowo- rekreacyjnych gminy.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3:

1. Zapewnienie dostępu do pomocy terapeutycznej , psychologicznej, prawnej osobom uzależnionym, dotkniętym przemocą domową.
2. Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego.
3. Prowadzenie działań profilaktycznych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych (informacja, edukacja).
4. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób dotkniętych problemem alkoholowym, przemocą domową.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2017-2021

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, GOPS, Gminna Komisja ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe , sportowo- rekreacyjne .

Partnerzy w realizacji działania:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno- Pedagogiczna, placówki służby zdrowia, Policja, Prokuratura, Sąd Rejonowy, kuratorzy, organizacje pozarządowe, Kościół, społeczność lokalna.

Źródło finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne w tym z Unii Europejskiej, inne programy, sponsorzy.

Wskaźniki monitoringowe:

- liczba rodzin objętych pracą socjalną, wsparciem asystenta rodziny,
- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, alimentacyjnych, wychowawczych, rodzicielskich,
- liczba osób i rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym oraz liczba porad,
- liczba osób objętych pomocą terapeutyczną,
- liczba szkoleń , osób objętych szkoleniami,
- liczba rodzin objętych wsparciem psychologicznym oraz z systemu pomocy społecznej z powodu uzależnień, przemocy domowej,
- liczba interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy,
- liczba osób objętych działaniem Zespołu Interdyscyplinarnego,
- liczba uczniów objętych nauczaniem indywidualnym, dowozem do szkoły,
- liczba przedsięwzięć w zakresie promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej,
- liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej.

CEL STRATEGICZNY 3

Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu i świadczeniu wysokiej jakości usług dla mieszkańców

Cele szczegółowe:

- 1. Zapewnienie optymalnej opieki osobom starszym, organizacja czasu wolnego**
- 2. Ograniczenie skutków niepełnosprawności oraz aktywizacja społeczna i zawodowa osób niepełnosprawnych**

3. **Zaspokajanie potrzeb mieszkańców w zakresie ochrony zdrowia i zdrowego stylu życia.**
4. **Wspieranie i integracja działań na rzecz rozwoju ekonomii społecznej**

Kierunki działań do celu operacyjnego 1.:

1. Udzielanie przez GOPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom starszym.
2. Organizowanie usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania
3. Wspieranie działalności Klubów Seniora
4. Podejmowanie współpracy z Kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób starszych.
5. Rozwijanie aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby starsze, w tym poprzez organizowanie imprez, spotkań integracyjnych, zajęć, wycieczek.
6. Rozwój infrastruktury opieki nad seniorami w kontekście starzenia się społeczeństwa.

Kierunki działań do celu operacyjnego 2:

1. Udzielanie przez OPS pomocy finansowej i rzeczowej osobom niepełnosprawnym.
2. Monitorowanie sytuacji osób niepełnosprawnych w gminie w oparciu o dostępne informacje oraz uwagi przekazywane przez organizacje skupiające osoby niepełnosprawne.
3. Podejmowanie inicjatyw mających na celu zwiększenie świadomości mieszkańców na temat potrzeby zapewnienia osobom niepełnosprawnym warunków do uczestniczenia w życiu społecznym na równych prawach.
4. Rozwijanie aktywnych form spędzania czasu wolnego przez osoby niepełnosprawne, w tym organizowanie imprez, spotkań integracyjnych, zajęć, wycieczek.
5. Podejmowanie współpracy z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.
6. Prowadzenie działań zmierzających do likwidacji barier architektonicznych.

Kierunki działań do celu operacyjnego 3:

1. Promowanie i upowszechnianie zdrowego stylu życia.
2. Rozwijanie aktywnych form spędzania czasu wolnego z całymi rodzinami.

Kierunki działań do celu operacyjnego 4:

1. Podejmowanie inicjatyw o charakterze informacyjnym mających na celu pobudzenie zainteresowania środowiska lokalnego przedsiębiorczością społeczną.
2. Opracowywanie i realizowanie przy współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz innymi partnerami projektów służących aktywizacji społecznej i zawodowej mieszkańców gminy, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych.
3. Poszerzenie dostępu informacyjnego do planowanych przez samorząd gminy zamierzeń o charakterze gospodarczym i społecznym, mających wpływ na funkcjonowanie społeczności lokalnej.

Czas realizacji działań:

Działania ciągłe w latach 2017-2021

Podmioty odpowiedzialne za realizację działań:

Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy, Ośrodek Pomocy Społecznej, placówki oświatowe, placówki kultury, placówki opiekuńczo- wychowawcze, organizacje pozarządowe.

Partnerzy w realizacji działań:

Powiatowy Urząd Pracy, organizacje pozarządowe, placówki oświatowe, placówki kultury, społeczność lokalna, świetlice wiejskie, Kościoły i związki wyznaniowe, Bank Żywności.

Źródła finansowania działań:

Budżet samorządowy (gminny, powiatowy) i centralny, fundusze zewnętrzne w tym z Unii Europejskiej, inne programy, sponsorzy.

Wskaźniki monitorujące:

- liczba osób, którym udzielono pomocy z powodu wieku, niepełnosprawności,
- liczba podjętych działań na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych (spotkania integracyjne, wycieczki itp.),
- liczba osób zaangażowanych w działania na rzecz osób starszych, niepełnosprawnych,
- liczba osób korzystających z usług opiekuńczych,
- liczba osób skierowanych do dps,
- ilość podjętych interwencji w celu likwidacji barier architektonicznych,
- liczba zorganizowanych spotkań z rodzinami, pikniki rodzinne- liczba osób uczestniczących w spotkaniach,

- liczba szkoleń dla rodziców oraz ilość uczestników w tych spotkaniach.

Powyższe działania mają na celu spełnienie misji gminy oraz dążenie do osiągnięcia takich wyników, które przyczynią się do lepszej przyszłości wszystkich mieszkańców gminy.

2. WDROŻENIE STRATEGII, MONITOROWANIE JEJ REALIZACJI

Wizja gminy:

**Gmina, w której dobrze się żyje,
spokojnie mieszka i miło wypoczywa, w której w pełni zaspokaja się
swoje potrzeby i chętnie realizuje marzenia.**

Koordynatorem realizacji działań wyznaczonych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rąbino na lata 2017-2021 będzie Ośrodek Pomocy Społecznej w Rąbinie wraz z powołanym przez Wójta Gminy Rąbino Gminnym Zespołem Integracji Społecznej. Cele i działania realizowane będą przy współpracy różnego typu instytucji i organizacji oraz społeczności lokalnej. Strategia nie wyczerpuje wszystkich działań, które można by uwzględnić w dokumencie. Wybrano najważniejsze i najpilniejsze. Kryterium wyboru to praktyczne możliwości kontynuowania działań już realizowanych i nastawienie na zahamowanie i przeciwdziałanie negatywnym skutkom najważniejszych problemów społecznych.

Do oceny stopnia wdrożenia planowanych działań zostaną wykorzystane m.in. sformułowane pod każdym celem strategicznym wskaźniki monitoringowe, które jednak nie wyczerpują wszystkich wskaźników, jakie mogą być zastosowane w procesie monitorowania realizacji strategii. W miarę rozwoju systemu monitorowania dokumentu będą mogły zostać zidentyfikowane nowe wskaźniki charakteryzujące przebieg realizacji podejmowanych działań.

Przez cały okres realizacji strategii prowadzony będzie monitoring bieżący. Zebrane w jego toku informacje przyczynią się do identyfikacji problemów oraz ich zapobiegania. Sprawozdanie z bieżącego monitoringu będzie corocznie przedstawiane Wójtowi i Radzie Gminy.

3. PROGNOZA ZMIAN

Realizacja działań zaplanowanych w ramach poszczególnych celów strategicznych i operacyjnych wypracowanych w niniejszym dokumencie powinna przyczynić się m.in. do:

- zwiększenia dostępności wsparcia dla osób, rodzin tego potrzebujących,
- poprawy sytuacji rodzin i osób ubogich znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej,
- objęcia dożywianiem wszystkich dzieci z rodzin najbardziej potrzebujących,
- zmniejszenia liczby beneficjentów pomocy społecznej,
- poszerzenia wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich co w efekcie wpłynie na zmniejszenie liczby rodzin zmagających się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- podniesienia kompetencji zawodowych osób bezrobotnych, a tym samym do zwiększenia liczby osób zaktywizowanych zawodowo, zwiększenia szans na podjęcie zatrudnienia,
- zmniejszenia liczby osób bezrobotnych,
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki, uzależnień,
- zwiększenie dostępności wsparcia dla osób, rodzin uzależnionych (współuzależnionych),
- zmniejszenie skali przemocy domowej,

- poprawy dostępu do podstawowych usług zdrowotnych, jak również specjalistycznych usług medycznych,
- poszerzenia wiedzy mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowotnej i zdrowego stylu życia,
- zwiększenie liczby mieszkańców aktywnie spędzających czas wolny i stosujących w swoim życiu zasady zdrowego trybu życia,
- podniesienia jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych,
- zróżnicowania form spędzania czasu wolnego oraz wzrostu liczby dzieci i młodzieży z nich korzystających,
- poszerzenia wiedzy uczniów w zakresie przestępczości i jej skutków,
- zapobiegania patologicznym zachowaniom wśród nieletnich,
- zróżnicowania form i zwiększenia efektywności współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami ekonomii społecznej,
- zwiększenia aktywności mieszkańców, wzrostu inicjatyw społecznych.

4. RAMY FINANSOWE

przewidywana wielkość wydatków w poszczególnych latach (w zł)				
2017	2018	2019	2020	2021
320.000	320.000	330.000	340.000	350.000

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rąbino będzie skuteczna, o ile przedstawiciele samorządu lokalnego znajdą zasoby umożliwiające opracowanie i realizację programów i projektów zgodnych z przyjętymi w dokumencie działaniami. Programy i projekty można realizować w okresach rocznych, dłuższych lub krótszych, w zależności od ich charakteru. Mogą one być przyjmowane stosownymi uchwałami przez Radę Gminy.

5. PROGRAMY I PROJEKTY

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rąbino na lata 2017-2021 będzie realizowana w szczególności poprzez niżej wymienione programy:

1. Gminny Program Wspierania Rodziny;
2. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar

Przemocy w Rodzinie;

3. Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

W ramach strategii mogą być realizowane projekty. Ich realizacja jest niezwykle wskazana, niemniej należy pamiętać, iż będzie możliwa dopiero wtedy, gdy ich wnioskodawcy pozyskają niezbędne środki finansowe.

UWAGI KOŃCOWE

Zapisy zawarte w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Rąbino na lata 2017-2021 będą realizowane w ramach przyjętych działań w zależności od posiadanych przez samorząd gminy i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych. Dla osiągnięcia wyznaczonych w dokumencie celów konieczne będzie współdziałanie różnych podmiotów funkcjonujących w obszarze polityki społecznej, w tym tych, które działają na wyższym szczeblu administracyjnym.